

PROTOKÓŁ NR 25/2017

posiedzenia Komisji Zdrowia i Polityki Społecznej, które odbyło się 1 czerwca 2017 roku w sali posiedzeń komisji Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu przy ul. Mątewskiej 17. Obradom przewodniczył Piotr Czarnolewski, przewodniczący Komisji.

Zaproszeni goście:

1. Rafał Walter Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Posiedzenie Komisji rozpoczęło się o godz. 13.00, a zakończyło się o godz. 13.50.

Obecni według listy obecności, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Porządek obrad:

1. Otwarcie posiedzenia oraz stwierdzenie quorum.
2. Przyjęcie protokołu ostatniego posiedzenia.
3. Zaopiniowanie projektu uchwały Rady Powiatu Inowrocławskiego w sprawie przyjęcia sprawozdania za 2016 rok z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020”.
4. Dyskusja na temat propozycji do planu pracy Komisji na II półrocze 2017 roku.
5. Sprawy bieżące.

Ad. 1

Przewodniczący Komisji Piotr Czarnolewski dokonał otwarcia posiedzenia. Powitał członków Komisji oraz zaproszonych gości. Na podstawie listy obecności stwierdził prawomocność obrad.

Przewodniczący przedstawił porządek obrad i zapytał, czy ktoś z członków Komisji chciałby wnieść jakieś uwagi do proponowanego porządku obrad. Członkowie Komisji nie wnieśli żadnych uwag, propozycji i zmian do porządku obrad i przyjęli go jednogłośnie.

Ad. 2

Przewodniczący Komisji Piotr Czarnolewski poinformował, że protokół ostatniego posiedzenia został sporządzony i znajduje się w Biurze Rady. Nikt nie zgłosił żadnych uwag do jego treści. Przewodniczący zaproponował przyjęcie protokołu przez członków Komisji. Protokół przyjęto jednogłośnie (obecnych 4 członków).

Ad. 3

Rafał Walter Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie przedstawił projekt uchwały Rady Powiatu Inowrocławskiego w sprawie przyjęcia sprawozdania za 2016 rok z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020” (projekt stanowi załącznik nr 2 do protokołu). Uzasadnił potrzebę wywołania uchwały i wniósł o jej pozytywne zaopiniowanie.

W związku z tym, że nie było głosów w dyskusji przewodniczący Komisji poddał pod głosowanie przedstawiony projekt uchwały, który zaopiniowano jednogłośnie pozytywnie. Obecnych 4 członków Komisji.

Radny Gustaw Nowicki wspomniał, że ukazał się raport NIK dotyczący działalności Powiatu na rzecz tworzenia i wspierania rodzin zastępczych.

Dyrektor powiedział, że zapoznał się z nim. Dodał, iż na podstawie tego raportu trwają prace w ministerstwie żeby zmienić część przepisów, aby wszystko sprawnie działało na „styku” różnych instytucji samorządowych. Bardzo ważną rolę pełnią asystenci rodziny, którzy pracują nad pełnym powrotem dzieci do rodzin biologicznych.

Radny Ryszard Dernoga powiedział, że był ostatnio na terenie Powiatu Mogileńskiego, w gminie Strzelno i wysoko jest tam oceniana praca Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Szpitala Powiatowego.

Dyrektor poruszył temat rodzin zastępczych. Mówił, że jest to ciężka praca, często z dziećmi z wieloma dysfunkcjami. W bieżącym roku jest bardzo dużo dzieci, którym musimy zapewnić opiekę, bądź w rodzinie zastępczej, bądź w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Dodał, że jesteśmy chyba jedynym powiatem w całym województwie, w którym pracą koordynatorów objęto prawie wszystkie rodziny zastępcze. Poza 8 rodzinami 180 rodzin zastępczych posiada koordynatora. Jest 9 koordynatorów i każdy z nich może pracować z maksymalnie 20 rodzinami.

Ad. 4

Przewodniczący Komisji powiedział, że plan pracy Komisji będzie przyjmowany na następnym posiedzeniu pod koniec miesiąca, a dzisiaj członkowie mogą zgłosić swoje propozycje tematów do tego planu.

Radny Mariusz Markowski zaproponował, aby jeszcze w tym półroczu wziąć udział w spartakiadzie osób niepełnosprawnych, która odbędzie się pod koniec czerwca.

Radny Gustaw Nowicki poinformował, że w ubiegłym tygodniu ukazał się raport NIK na temat regulacji dotyczących leczenia bólu w szpitalach powiatowych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r. Wyniki tego raportu były fatalne na terenie kraju. Radny zaproponował, aby dyrektor naszego szpitala przedstawił jak ta sytuacja wygląda w Szpitalu Wielospecjalistycznym w Inowrocławiu.

Ad. 5

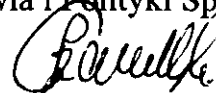
W sprawach bieżących radny Ryszard Dernoga powrócił do tematu nieobecności jednego z członków Komisji. Zapytał co na ten temat mówi Statut. Czy możemy po dłuższym czasie jego nieobecności dokonać zmiany?

Przewodniczący Komisji Piotr Czarnolewski powiedział, że stan faktyczny przedstawia się następująco: Komisja liczy pięciu członków. Jeden z członków nie bierze od dłuższego czasu udziału w posiedzeniach. Pojawia się pytanie, czy chcemy zmieniać skład Komisji, możemy oczywiście na ten temat porozmawiać z radcą prawnym. Jednocześnie dodał, że według jego wiedzy Statut nie przewiduje takiej sytuacji i jej nie reguluje.

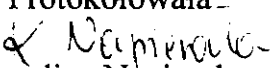
Kierownik Biura Rady Anna Tyburek poinformowała, że Statut mówi, że radny powinien uczestniczyć w pracach przynajmniej jednej komisji. Rada Powiatu może odwołać członka z danej komisji. Kiedy radny nie uczestniczy w pracach komisji oraz sesji Rady Powiatu, zostaje mu potrącona dieta.

Innych tematów nie poruszono i na tym zakończono posiedzenie Komisji.

Przewodniczący Komisji
Zdrowia i Polityki Społecznej

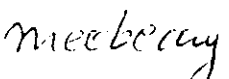
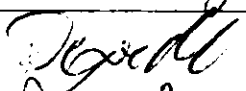
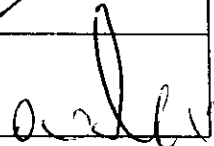

Piotr Czarnolewski

Protokołowała

Karolina Napierała

Lista obecności członków
Komisji Zdrowia i Polityki Społecznej
na posiedzeniu w dniu ...sierpnia 2011 r. ....

l.p.	Nazwisko i imię	Podpis
1.	Czarndlewski Piotr – przewodniczący	
2.	Markowski Mariusz – z-ca przewodniczącego	
3.	Beška Ireneusz	
4.	Dernoga Ryszard	
5.	Nowicki Gustaw	

Zaproszeni goście:

- 1. Rafał Walter.....
Dyrektor PCPR
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....

**UCHWAŁA Nr ...../...../2017
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia ..... 2017 r.**

w sprawie przyjęcia sprawozdania za 2016 rok z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020”.

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, z późn. zm.¹) art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.²) w związku z uchwałą nr XXXIX/397/2014 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020” uchwala się, co następuje:

§1.1. Przyjąć sprawozdanie za rok 2016 z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020”.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierzyć Zarządowi Powiatu Inowrocławskiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Powiatu Inowrocławskiego**

Ryszard Jagodziński

Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem formalnym

RADCA PRAWNY

Henryka Kozłowska

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1579, poz. 1948, oraz Dz. U. z 2017 r. poz. 730.

² Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2016 r. poz. 1583, poz. 1948, poz. 2174 oraz z 2017 r. poz. 38, poz. 60, poz. 624 i poz. 777.

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY Nr ...../...../2017
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia ..... 2017 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania za 2016 rok z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020”.

Podjęcie przedmiotowej uchwały uzasadniają następujące okoliczności faktyczne. Do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Podstawę prawną podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, z późn. zm.) Przepis ten stanowi, iż do wyłącznej właściwości rady powiatu należy rozpatrywanie sprawozdań z działalności zarządu, w tym z działalności finansowej.

STAROSTA
Tadeusz Majewski

Załącznik do uchwały nr ...../.../2017
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia ..... maja 2017 r.

**Sprawozdanie za 2016 rok z realizacji „Powiatowej
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020.”.**

Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 została przyjęta uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XXXIX/397/2014 z 28 lutego 2014 r. Jest dokumentem określającym priorytety w działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Pomaga w umocowaniu prawnym konkretnych działań, jest istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych będąc w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

Głównym założeniem opracowania strategii była konieczność określenia polityki społecznej Powiatu Inowrocławskiego oraz jej misji, celów i kierunków działania na najbliższe lata, pozwalających na budowanie w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa mieszkańców naszego powiatu, tak by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań.

Fundamentem strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału. Mieszkańcy powiatu, odbiorcy i adresaci strategii mają możliwość znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane jest bowiem stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Misja stanowi podstawowy element strategii i jest jej celem nadrzędnym, który kształtuje kierunki działania. Wynikają z niej bezpośrednio cele strategiczne, które ją konkretyzują. Cele te są z kolei rozpisywane na bardziej szczegółowe. Misja to opis głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne. Misja została określona jako „Skuteczna polityka społeczna zapewniająca mieszkańcom bezpieczeństwo socjalne i zdrowotne, opiekę nad rodziną, edukację i rehabilitację osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie samodzielnego rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu”.

Powiatowa strategia obejmowała pięć obszarów działania, do których należą: niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, dziecko i rodzina, bezrobocie oraz edukacja i zdrowie. Każdy z nich jest realizowany przez program skierowany do poszczególnej grupy beneficjentów.

Obszar – Niepełnosprawność.

Działania związane z niepełnosprawnością uszczegółowione są w „Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Inowrocławskim na lata 2014-2020”, który został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XL/404/2014 z 28 marca 2014 r. Program ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, poprzez wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im pełnego uczestnictwa na płaszczyźnie społecznej i zawodowej.

Cel strategiczny

1. Zwiększenie zatrudnialności osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

- 1) motywowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy;

- 2) podnoszenie kwalifikacji (kursy, szkolenia, staże);
- 3) prowadzenie akcji informacyjnej oraz promowanie wśród pracodawców form wsparcia w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Nieodłącznym elementem rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja społeczna. Prowadzi ona do zwiększenia poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa oraz przydatności społecznej osób niepełnosprawnych. Jej głównym celem jest wspomaganie osób niepełnosprawnych w zakresie uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia poprzez poradnictwo, przygotowanie do pracy, opiekę nad osobami niepełnosprawnymi w zakładach pracy, a także pomoc pracodawcom w stwarzaniu warunków pracy stosownych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W roku 2016, w ramach zadań ustawowych udzielono osobom niepełnosprawnym wsparcia z zakresu rehabilitacji zawodowej, w niżej wymienionych formach:

- 1) dofinansowano zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla 4 osób niepełnosprawnych w wysokości **156 520 zł**;
pracodawcy ubiegający się o dofinansowanie otrzymali środki na utworzenie następujących stanowisk: introligator, grafik komputerowy, operator urządzeń do cięcia i konfekcjonowania folii, operator automatu do malowania zniczy;
- 2) dofinansowano rozpoczęcie działalności gospodarczej 3 osobom niepełnosprawnym w łącznej wysokości **103 470 zł**; podejmowane działalności gospodarcze obejmowały świadczenie usług w zakresie obróbki metali i nakładania powłok na metale (lakiernia proszkowa), nauki języka angielskiego oraz usług sprzątających.

2. Działania zmierzające do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych zamieszkujących tereny wiejskie.

Kierunki działań:

- 1) pozyskanie lokalnych liderów;
- 2) kampanie informacyjne zwiększające świadomość o prawach i przywilejach osób niepełnosprawnych;
- 3) tworzenie warunków do rozwoju placówek dla osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące obszary wiejskie w większym stopniu podlegają ryzyku wykluczenia społecznego. Procesy decydujące o rozwoju społecznym i gospodarczym wciąż jeszcze mają tendencję do koncentrowania się w ośrodkach znacznie zurbanizowanych charakteryzujących się większym potencjałem rozwojowym niż obszary wiejskie co powoduje, iż pogłębiają się różnice występujące pomiędzy miastem a wsią. Na skutek tego, na terenach wiejskich występuje niższy niż w miastach poziom gospodarczy, a także znaczące trudności w dostępie do infrastruktury edukacyjnej, społecznej, teleinformatycznej i kulturalnej. Czynniki te przekładają się na zwiększenie ryzyka wykluczenia społecznego niepełnosprawnych mieszkańców terenów wiejskich oraz mniejszy dostęp do informacji, co przyczyniło się do ściślejszej współpracy z miejskim, miejsko-

gminnym i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej. Z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego skorzystało 145 osób niepełnosprawnych zamieszkujących tereny wiejskie, z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym skorzystały 33 osoby. Dofinansowanie do likwidacji barier otrzymały 33 osób zamieszkujących tereny wiejskie. Stanowi to prawie 26% ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach zadania. Osoby zamieszkujące obszary wiejskie (łącznie 59 osób) miały też możliwość skorzystania z udziału w imprezach o charakterze kulturalnym, sportowym i turystycznym, współfinansowanych ze środków PFRON w ramach realizacji zadania „dofinansowanie SKTiR osób niepełnosprawnych”.

3. Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

- 1) podejmowanie działań dążących do likwidacji barier funkcjonalnych;
- 2) wspieranie różnych form wypoczynku i rehabilitacji;
- 3) zwiększenie dostępności do środków ortopedycznych, pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 4) wspieranie rozwoju aktywności osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce.

Samorząd powiatowy jest najbliżej spraw i problemów mieszkańców, który swoimi działaniami włącza osoby niepełnosprawne w każdą dziedzinę życia społecznego. W sposób maksymalny wykorzystuje zasoby finansowe, rzeczowe, osobowe, na cele związane z zaspokojeniem potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ich aktywizację zawodową i społeczną.

W celu zwiększenia efektywności wsparcia, dostępności korzystania przez osoby niepełnosprawne z dofinansowania oraz wzmocnienia i rozszerzenia współpracy, centrum jako jeden z dysponentów środków PFRON wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, współpracując m.in. z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, fundacjami.

Odpowiednio do potrzeb, osoby niepełnosprawne mogą otrzymać dofinansowanie do wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, takich jak: wózki inwalidzkie, urządzenia multifunkcyjne, pionizatory, protezy powietrzne, aparaty słuchowe, protezy piersi, protezy kończyn górnych i dolnych, ortozy, balkoniki, obuwie ortopedyczne, gorsety korekcyjne, protezy krtani, siedziska ortopedyczne, foteliki dziecięce, poduszki i materace p/odleżynowe, pieluchomajtki, cewniki.

Z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w 2016 r. skorzystało 470 osób na kwotę 482 588,00 zł.

W roku 2016 zrealizowano 5 wniosków o dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego na kwotę 3 240,00 zł, a były to rowery rehabilitacyjne stacjonarne, rotor kończyn górnych i dolnych, kombinezon rehabilitacyjny, masażer do stóp.

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt 7 lit. d ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych można dofinansować likwidację barier

architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się. Wysokość dofinansowania w roku 2016 wynosiła do 95% wartości przedsięwzięcia lub przedmiotu.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Realizacja tego zadania ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie wiedzy. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić jej kontakt z otoczeniem.

W 2016 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu wpłynęły łącznie 183 wnioski o dofinansowanie likwidacji barier. Wnioskowana kwota wyniosła 878 702,98 zł. Zawarto łącznie 125 umów z wnioskodawcami, z których zrealizowano 123 i wypłacono kwotę 340 304,60 zł.

Wnioski na likwidację barier architektonicznych w większości dotyczyły modernizacji łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do Centrum wpłynęło 78 wniosków, z czego zrealizowano 44 i wypłacono kwotę 175 528,60 zł.

Likwidacja barier technicznych głównie dotyczyła dofinansowań do łóżek rehabilitacyjnych, schodolazów, podnośników transportowych, a także rowerów trójkołowych. W 2016 roku przyjęto 64 wnioski o dofinansowanie tego zadania. Zrealizowano 55 z nich i wypłacono kwotę 141 290,00 zł.

O dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się ubiegało się 41 osób. Zrealizowano 24 wnioski na kwotę 23 486,00 zł.

W obszarze „Niepełnosprawność”, w zakresie zwiększenia aktywności społecznej osób niepełnosprawnych w ramach wspierania różnych form wypoczynku i rehabilitacji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu na podstawie art. 35a ust.1 pkt 7 lit. a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej może dofinansować uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych mogą korzystać wszystkie osoby niepełnosprawne, które posiadają ważne orzeczenie:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub;

- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub;
- 3) o niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia.

Dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego jest zróżnicowane i zależy od stopnia inwalidztwa i wieku. W rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie bierze udział pracownik socjalny, oceniając sytuację społeczną osoby niepełnosprawnej i jej potrzeby, w zakresie rozwijania umiejętności społecznych. PCPR rozpatrując wnioski o przyznanie dofinansowania zwraca uwagę na kwestię właściwego wyboru miejscowości i ośrodka rehabilitacyjnego uwzględniając rodzaj niepełnosprawności, zalecenia lekarza, jak i ofertę rehabilitacyjną danego ośrodka, w którym ma się odbyć turnus.

W 2016 roku dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym otrzymało 377 osób, w tym:

- 152 dorosłych i ich 69 opiekunów,
- 84 dzieci i ich 72 opiekunów.

Łącznie w roku 2016 na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych przeznaczono środki z PFRON-u w wysokości 391 323 zł, w tym dla:

- dorosłych osób niepełnosprawnych przekazano kwotę 229 776 zł,
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej przekazano kwotę 161 547 zł.

Z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych skorzystało 125 kobiet.

Na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych o dofinansowanie do wysokości do 60% mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed złożeniem wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia, w wysokości nieobjętej dofinansowaniem z PFRON-u.

W okresie sprawozdawczym do PCPR-u wpłynęło 17 wniosków. Stowarzyszenia i organizacje ubiegały się o dofinansowanie ze środków PFRON-u z przeznaczeniem na niżej wymienione cele:

- 1) dofinansowanie zadań z zakresu sportu osób niepełnosprawnych wpłynął 1 wniosek, który uzyskał dofinansowanie w kwocie 340 zł;
- 2) dofinansowanie zadań z zakresu rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych wpłynęło 6 wniosków, które otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę 21 500 zł;
- 3) dofinansowanie zadań z zakresu kultury osób niepełnosprawnych wpłynęło 10 wniosków, z których 9 uzyskało dofinansowanie na łączną kwotę 7 671 zł (termin realizacji 1 wniosku przypadał przed dniem podjęcia przez Radę Powiatu Inowrocławskiego uchwały o podziale środków PFRON)

W 2016 r. zawarto 16 umów na łączną kwotę 29 511 zł.

Kolejny rok realizowany był pilotażowy program „Aktywny samorząd”.

W ramach Obszaru A Zadania 1 tj. pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu wpłynęło 6 wniosków z czego pozytywnie rozpatrzonych zostało 5 na łączną kwotę 21 262 zł

Z Zadania 2 Obszaru A skorzystał jeden wnioskodawca, który ubiegał się o dofinansowanie pomocy w uzyskaniu prawa jazdy kat. B. Wyplacona kwota wyniosła 1 275 zł.

W ramach Obszaru B Zadania 1 tj. pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania o dofinansowanie ubiegało się 18 osób niepełnosprawnych. Dofinansowano 12 wniosków na kwotę 69 100,00 zł.

W ramach Obszaru C Zadania 2 tj. pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym o dofinansowanie ubiegały się 32 osoby niepełnosprawne. Dofinansowano 22 wnioski na kwotę 28 700,00 zł.

W ramach Modułu I obszar C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości dofinansowanie otrzymały 2 osoby na kwotę 34 050,30 zł, w obszarze D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej tj. dziecka będącego pod opieką wnioskodawcy, przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką (dziennego opiekuna, niani lub w ramach klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego) dofinansowanie otrzymały 4 osoby na kwotę 7 511,54 zł.

Natomiast w ramach Modułu II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym/dziennym lub niestacjonarnym/wieczorowym/zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu) wsparcie otrzymały 52 osoby na kwotę 166 225,45 zł.

4. Skoordynowanie działań organizacji oraz instytucji w zakresie realizacji zadań skierowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

- 1) zintensyfikowanie działań Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych;
- 2) wspólne zorganizowanie i obchodzenie Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Inowrocławiu została powołana 30 czerwca 2016 roku zarządzeniem Starosty Inowrocławskiego nr 23/2016 na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.). Powiatowa Rada składa się z 5 osób powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych, fundacji oraz jednostek samorządu terytorialnego. W skład naszej rady wchodzi przedstawiciel Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy „Flandria”, przedstawicielka Fundacji „Przystań Nadziei”, przedstawicielka Inowrocławskiego Stowarzyszenia „AMAZONKI”, pracownik Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu i pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu. Zgodnie z ustawą, posiedzenia rady powinny odbywać się co najmniej raz na kwartał.

W 2016 r. odbyły się 4 posiedzenia mające na celu opiniowanie uchwał i programów realizowanych przez PCPR w Inowrocławiu oraz omawianie problemów dotyczących integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Przedstawiciele rady zachęcali niepełnosprawnych do aktywności i uczestniczenia w projektach i zadaniach realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

W Domu Pomocy Społecznej w Ludzisku 11 lutego 2015 r. obchodzony był Światowy Dzień Chorych. Uroczystość ta poświęcona jest w sposób szczególny tym, którzy fizycznie nie mogą w pełni korzystać z uroków życia oraz oczekują pomocy i wsparcia.

Na scenie Młodzieżowego Domu Kultury w Inowrocławiu 3 października 2015 r. odbył się program artystyczny w ramach obchodów „Powiatowych Dni Seniora” pod honorowym patronatem Starosty Inowrocławskiego Tadeusza Majewskiego, zorganizowany przez Dom Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Dnia 20 października 2016 r. w Teatrze Miejskim w Inowrocławiu zorganizowano „Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych”, którego uczestnikami byli mieszkańcy domów pomocy społecznej, uczestnicy środowiskowych domów samopomocy i warsztatu terapii zajęciowej.

Domy Pomocy Społecznej w Parchaniu i Warzynie zorganizowały w październiku obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego, w ramach których odbyła się konferencja dotycząca zdrowia psychicznego oraz piknik połączony z grzybobraniem.

5. Tworzenie środowiska lokalnego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych oraz wspieranie rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

Kierunki działań:

- 1) egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej;
- 2) orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i integracyjnego oparte na potencjale możliwości dziecka niepełnosprawnego;
- 3) dążenie do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych w terenie zabudowanym i niezabudowanym.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu realizuje dla powiatu inowrocławskiego zadania z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wynikające z obowiązujących przepisów prawa w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162, z późn. zm.).

Określając zadania Zespołu można powiedzieć, że należy do nich prowadzenie wszelkich spraw związanych z wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej.

W 2016 r. do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu wpłynęło:

- 1) 2 832 wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności;
- 2) 523 wniosków o ustalenie niepełnosprawności;
- 3) 583 wniosków o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Zespół wydał **3 234 orzeczeń** w tym:

- 1) dla osób powyżej 16 roku życia:
  - a) 2 475 orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności,
  - b) 178 orzeczeń o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności,
  - c) 57 orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności,
- 2) dla osób przed 16 rokiem życia:
  - a) 414 orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
  - b) 107 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
  - c) 3 orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności.

Legitymację osoby niepełnosprawnej wydano **582 osobom**, w tym:

- a) 124 legitymacji wydanych osobom przed 16 rokiem życia na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności;
- b) 458 legitymacji wydanych osobom po 16 roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

W omawianym roku sprawozdawczym odbyło się 534 posiedzeń składów orzekających, podczas których rozpatrzone zostały wyżej wymienione wnioski. Wydano 352 kart parkingowych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w 2016 r. przyjęła 2 404 dzieci i młodzieży. Wykonano łącznie 3 280 diagnoz psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych.

Zespół orzekający działający w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wydał łącznie 342 orzeczenia o kształceniu specjalnym, w tym dla uczniów:

- 1) niedosłyszających i słabo słyszających - 30;
- 2) niewidomych i słabo widzących - 16;
- 3) upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim - 109;
- 4) upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym lub znacznym - 23;
- 5) z niepełnosprawnościami sprzężonymi - 48;
- 6) zagrożonych niedostosowaniem – 14;
- 7) niedostosowanych społecznie – 23;
- 8) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją – 17;
- 9) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – 34.

Ponadto zespół wydał 371 orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego i indywidualnego przygotowania przedszkolnego dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, 89 opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka oraz 2 orzeczenia o potrzebie zajęć

rewalidacyjno-wychowawczych dla osób upośledzonych umysłowo w stopniu w stopniu głębokim.

W tym samym roku poradnia wydała 1 013 opinii w różnych sprawach, z czego stosunkowo najwięcej w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i objęcia dziecka/ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu lub szkole.

Różnymi rodzajami terapii (psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna) objęto 112 osób. Dotyczyły one w dużej mierze zaburzeń emocjonalno-społecznych, fobii społecznych, zaburzonych relacji z rówieśnikami, odmowy chodzenia do szkoły, uzależnień, problemów rodzinnych, specyficznych trudności w uczeniu się i zaburzeń artykulacji.

W tym czasie Poradnia objęła 2 686 osób różnymi formami pomocy grupowej. Pomoc adresowana była do nauczycieli, rodziców oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych, gimnazjów, szkół podstawowych, przedszkoli i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

W szerokim zakresie prowadzono warsztaty dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dotyczące profilaktyki uzależnień, w tym od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, komputera. Zrealizowano także program antynikotynowy „Znajdź właściwe rozwiązanie” w szkole podstawowej. Przeprowadzono również cykl warsztatów dla rodziców dzieci z ADHD i zajęcia psychoedukacyjne i nauczycieli z tego zakresu.

Do edukacji prozdrowotnej zaliczyć należy także prelekcje prowadzone przez pracowników poradni dotyczące przeciwwskazań zdrowotnych w wyborze zawodu.

Inne działania prozdrowotne to:

- warsztaty dla dzieci i młodzieży wskazujące na radzenie sobie ze stresem, sposoby relaksacji, kontrolowania emocji,
- prelekcje dla rodziców dotyczące psychologicznych problemów w odżywianiu dziecka w okresie niemowlęcym, sposobów radzenia sobie z chorobą dziecka, rozwoju i zaburzeń mowy,
- indywidualne spotkania z rodzicami i nauczycielami w trakcie, których przekazywana jest podstawowa wiedza na temat zdrowego stylu życia i zaburzeń zdrowia psychicznego występujących u dzieci i młodzieży.

Obszar - Przemoc w rodzinie.

Działania związane z przemocą uszczegółowione były w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w powiecie inowrocławskim” który został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XV/143/2012 z 26 stycznia 2012 r.

Cel strategiczny

1. Tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy.

Kierunki działań:

- 1) cykliczne spotkania służb i instytucji;
- 2) podnoszenie kwalifikacji;
- 3) działania profilaktyczno-edukacyjne.

W 2016 r. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu wszczęła 142 postępowania z art. 207, zakończyła 138 i stwierdziła 78 naruszeń wskazanego artykułu.

Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie Powiatu Inowrocławskiego w 2016 r.

Miejscowość Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba spotkań posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba spotkań grup roboczych	Liczba aktywnych Niebieskich Kart
MOPS Inowrocław	5	877	292
GOPS Inowrocław	4	40	30
MGOPS Janikowo	4	160	40
MGOPS Kruszwica	4	155	37
MGOPS Gniewkowo	5	242	44
OPS Pakość	4	75	65
GOPS Złotniki Kujawskie	4	56	35
GOPS Dąbrowa Biskupia	4	43	14
GOPS Rojewo	4	48	7
RAZEM	38	1696	564

2. Zwiększenie skuteczności działań pomocowych skierowanych do osób doświadczających i doznających przemocy.

Kierunki działań:

- 1) zwiększenie dostępności do specjalistów;
- 2) organizowanie warsztatów dla młodzieży;
- 3) grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) grupa dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 5) terapia indywidualna i wsparcie psychologiczne;
- 6) pomoc prawna;
- 7) zapewnienie bezpiecznego schronienia.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach swojej działalności obejmuje pomocą mieszkańców powiatu inowrocławskiego między innymi uwikłanych w przemoc w rodzinie. W 2016 r. do ośrodka zgłosiło się 79 osób doznających przemocy, w związku z czym podjęto 189 interwencji, oraz 59 osób stosujących przemoc, wobec których podjęto 216 interwencji.

Wszczęto 6 procedur Niebieskiej Karty. Pracownik Ośrodka uczestniczył w 9 posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych, 121 razy brał udział w pracach grup roboczych.

W Ośrodku oprócz podejmowanych interwencji, terapii prowadzono również grupę wsparcia dla osób w kryzysie w której uczestniczyły między innymi ofiary przemocy, w której uczestniczyło 11 osób. Odbyło się 10 dwugodzinnych spotkań. Kobiety dzieliły się własnym doświadczeniem dostarczając wzajemnych wzmocnień poprzez przykłady własnych sukcesów w życiu, dawały sobie wsparcie emocjonalne. Po kilku edycjach można stwierdzić, że grupy wsparcia to jedna z najlepszych metod pomocy osobom doznającym przemocy.

W OIK prowadzono również grupy dla sprawców przemocy w rodzinie. Głównym celem spotkań było powstrzymanie sprawców przemocy przed jej stosowaniem. Odbyło się 20 trzygodzinnych spotkań, w których brało udział 44 mężczyzn i 3 kobiety. W spotkaniach średnio uczestniczyło 14 mężczyzn.

Zgodnie z założeniami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego odbyło się spotkanie wszystkich instytucji współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których brało udział każdorazowo 15 przedstawicieli tych jednostek. W spotkaniu uczestniczył lek. psychiatra Roman Karnowski, który przybliżył uczestnikom problem chorób psychicznych a ich związek z zachowaniami przemocowymi.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej zorganizował dwudniowe szkolenie „Praca z osobami uwikłanymi w przemoc – interwencja, pomoc, prawo”. W szkoleniu wzięło udział 60 osób, byli to policjanci, pracownicy socjalni, psychologowie, pedagodzy, kuratorzy zawodowi. Celem szkolenia było zwiększenie kompetencji zawodowych, zwiększenie możliwości współpracy, dostarczenie wiedzy prawnej i praktycznej. Realizatorami szkolenia byli specjaliści Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy „Niebieska Linia”.

Oprócz wyżej wymienionych działań OIK współpracował z policją, prokuraturą, sądami, kuratorami, ośrodkami pomocy społecznej oraz Toruńskim Stowarzyszeniem Aktywności Społecznej. Pracownik OIK jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego przy GOPS w Inowrocławiu oraz zastępcą przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego przy MOPS w Inowrocławiu. Na bieżąco pracownicy OIK udzielają konsultacji pracownikom służb pomocowych z powiatu inowrocławskiego oraz innych powiatów województwa kujawsko – pomorskiego.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach jest placówką całodobową. Działa między innymi w celu zapewnienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i ich dzieciom bezpieczeństwa osobistego poprzez schronienie w hostelu oraz wsparcia i pomocy, dzięki któremu będą mogły poradzić sobie z traumatycznymi doświadczeniami, odzyskać szacunek dla siebie i zacząć samodzielnie budować nowe, wolne od przemocy życie dla siebie i dzieci.

W 2016 roku w hostelu Ośrodka przebywały 44 osoby (w tym 19 kobiet, 1 mężczyzna i 24 dzieci). Przedział wiekowy kobiet to 21-56 lat, średnia wieku kobiet 30 lat, mężczyzna w wieku 59 lat, natomiast średnia wieku dzieci to 4 lat. Średniomiesięczny stan mieszkańców hostelu wyniósł 6 osób. W okresie sprawozdawczym udzielono łącznie pomocy i wsparcia

222 osobom, w tym 178 osobom w formie ambulatoryjnej (prawnik, psycholog, pedagog) i 44 osobom w formie pomocy całodobowej, łącznie udzielono 770 porad, konsultacji, terapii.

Oprócz udzielanego poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego i wsparcia, pracownicy Ośrodka prowadzą szereg zajęć dla osób uwikłanych w przemoc. W bieżącym roku sprawozdawczym pracownicy Ośrodka przeprowadzili następujące oddziaływania względem dzieci i osób dorosłych:

- zajęcia pedagogiczne – odbyło się 21 zajęć dla 19 dzieci i 10 osób dorosłych przebywających w Ośrodku,
- zajęcia na temat zjawiska przemocy domowej – odbyło się 18 spotkań dla 14 osób,
- zajęcia edukacyjno-wychowawcze dla kobiet - brało udział 12 kobiet w 11 spotkaniach,
- treningi umiejętności społecznych (nauka gotowania) - brało udział 7 osób w 3 zajęciach,
- konsultacje wychowawcze – skorzystało 9 osób, liczba konsultacji 27.

Pracownicy ośrodka zapewнили mieszkańcom Ośrodka dostęp do pomocy medycznej, z której skorzystało 15 osób.

Ośrodek w 2016 roku podjął również działania na zewnątrz organizując zajęcia edukacyjno-wychowawcze na temat przemocy rówieśniczej dla uczniów szkół podstawowych z terenu powiatu inowrocławskiego, w których wzięło udział 424 dzieci. Głównym celem zajęć było wyjaśnienie dzieciom zjawiska przemocy, wskazanie i rozróżnienie zachowań przemocowych oraz uwrażliwienie na krzywdę kolegów i koleżanek.

Pracownik Ośrodka uczestniczył w 3 spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Oprócz tego pracownicy Ośrodka współpracowali z policją, prokuraturą, sądami, kuratorami, ośrodkami pomocy społecznej, ze schroniskiem dla bezdomnych, szkołami i przedszkolem, z domem samotnej matki oraz z zakładem opieki zdrowotnej.

W Pokoju Przesłuchań mieszczącym się w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach w 2016 r. przeprowadzono 34 przesłuchania małoletnich świadków.

3. Tworzenie oferty działań skierowanych do osób stosującej przemoc.

Kierunki działań:

- 1) program korekcyjno-edukacyjny;
- 2) pomoc prawna;
- 3) terapia indywidualna.

W 2016 r. w powiecie inowrocławskim został zrealizowany program korekcyjno-edukacyjny. Głównym celem programu jest powstrzymanie sprawców przemocy przed jej stosowaniem. Adresatami programu były osoby skazane prawomocnym wyrokiem sądu za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Programem zostało objętych 26 osób. Zajęcia odbywały się w formie sesji indywidualnych oraz sesji grupowych w oparciu o scenariusz programu Duluth. Środki na realizację powyższego programu pozyskane zostały z dotacji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Obszar - Dziecko i rodzina

Cel strategiczny

1. Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

- 1) grupa wsparcia z elementami psychoedukacji dla dzieci i młodzieży;
- 2) program zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) grupa wsparcia dla dzieci i młodzieży;
- 4) świadczenie wsparcia specjalistycznego dla rodzin.

Pracę z dzieckiem w Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny rozpoczyna się od obszernej i wnikliwej diagnozy i rozeznania w sytuacji, problemach i deficytach w rodzinie dziecka, które jest wykorzystywane do tworzenia diagnozy rodzinnej, a także do stworzenia z rodzicem, wychowawcą i asystentem rodziny (jeśli pracuje z rodziną) planu pracy z rodziną, jako częścią planu pomocy dziecku. W pierwszych miesiącach pracy kieruje się w stronę ewentualnego powrotu dziecka do jego rodziny. Wypracowuje się kontrakt z rodzicami, którzy często są gotowi (po decyzji sądu odbierającej im sprawowanie opieki nad dzieckiem) podjąć każde zobowiązanie, pełna realizacja zadań tego kontraktu pozwala w wielu sytuacjach na powrót dzieci do domu rodzinnego. W roku 2016 sytuacji powrotu dzieci do domu było 19.(!) Należy uznać to za ogromny sukces w naszej pracy.

Gdy nie powiedzie się praca w kierunku powrotu dziecka do rodziny, podejmowane są działania w celu zapewnienia dzieciom innego środowiska – rodziny zastępczej lub rodziny adopcyjnej. Problematyczne staje się postępowanie adopcyjne związane z wyjazdem dziecka poza granice kraju. Od września 2016 żadna z procedur adopcyjnych dotycząca naszych podopiecznych nie została zakończona pozytywnie.

Jedynie w sytuacjach, gdy nie uda się zapewnić dziecku środowiska rodzinnego, pozostaje ono w placówce do pełnoletności. Przyjęta metoda pracy z wychowankami – indywidualne plany pomocy dziecku, które są weryfikowane i modyfikowane na posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka sprzyjają realizacji przyjętych celów i kierunków w pracy z każdym dzieckiem. Na posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka omawiany jest aktualny stan działań i oceniana jest realizacja zadań przyjętych do pracy na ostatnim posiedzeniu zespołu. W trakcie omawiana jest sytuacja szkolna, zdrowotna i rodzinna każdego wychowanka. W roku dwukrotnie omawiana jest sytuacja każdego dziecka. W skład zespołu wchodzi oprócz pracowników kuratorzy, pracownicy socjalni, asystenci rodzin, rodzice). Oprócz posiedzeń semestralnych zwoływane są w trakcie roku posiedzenia dotyczące nowoprzyjętych wychowanków.

W Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny kontynuowana była realizacja programu zagospodarowania czasu wolnego. W 2016 r. realizowano w tym zakresie 22 programów własnych wychowawców pracującymi z dziećmi. Aktualnie w każdym z domów realizowane są cztery programy własne wychowawców, które łączą zainteresowania i pasje dorosłych ze sposobem spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Tematyka jest różnorodna – zajęcia

plastyczne, kulinarne czy turystyczno-krajoznawcze. Wychowankowie czterech placówek wraz z opiekunami biorą udział niemal we wszystkich imprezach organizowanych przez Inowrocławskie PTTK, zarówno w rajdach turystycznych jak i okolicznościowych imprezach patriotycznych. W Ośrodku funkcjonuje Klub Żeglarski „Sindbad”. W 2016 roku zorganizowano następujące imprezy: rejs mazurski w maju, w którym wzięło udział 14 wychowanków; rejs na Bornholm, gdzie wypoczywała grupa 5 dzieci. Część wychowanków spędziła wakacje w bazie biwakowo-żeglarskiej w Kruszwicy. Nad morze do Dźwirzyna wyjechało 12 najmłodszych dzieci.

Biwaki w bazie biwakowej w Kruszwicy są organizowane nie tylko dla żeglarzy. Wypoczywają tam wszystkie dzieci tak, aby młodszy wychowankowie przebywali 2-3 tygodnie poza miejscem zamieszkania. Otwarte kąpielisko z ratownikiem i duża ilością piasku, czterokołowe pojazdy rowerowe czynią kruszwickie biwaki atrakcyjnymi formami wypoczynku oraz stanowią dobrą okazję do nawiązania bliższych relacji wychowawców z dziećmi.

W ciągu roku szkolnego wszystkie placówki organizują wyjścia i wyjazdy do inowrocławskich pływalni, gdzie dzieci uczą się pływać i doskonalą umiejętności zachowania się w wodzie, a także realizują wskazania lekarskie dotyczące zajęć profilaktycznych i rehabilitacyjnych. To doskonała okazja do wspólnej zabawy oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

W Ośrodku jest także realizowany program socjoterapeutyczny „Twórcza Młodość” zakładający terapię dzieci i młodzieży w oparciu o muzykę i wspólne muzykowanie. Realizator programu „Twórcza Młodość” wraz z grupą przyjaciół i dziećmi uczestniczącymi w zajęciach organizują ogólnopolski festiwal artystyczny pod tym samym tytułem. W festiwalu uczestniczą dzieci z podobnych placówek z całej Polski.

We wszystkich placówkach Ośrodka jest realizowany program edukacji do samodzielności. Program został przez nas przyjęty jako forma codziennej pracy z dziećmi, mający na celu wypracowanie kompetencji dzieci w zakresie samoobsługi i pełnego uczestnictwa każdego w życiu domowym - okazał się dobrym narzędziem zapobiegania wyuczonej bezradności i braku umiejętności samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego.

W Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny została przyjęta indywidualna forma wsparcia dzieci, które przebywają w placówkach Ośrodka oraz byłych wychowanków:

- poradnictwo dla młodzieży i rodziców, po opuszczeniu przez wychowanka placówki, czy mniej zaradnych byłych wychowanków placówki - kierowanie do ZUS-ów, PZU pism o renty rodzinne, czy wypłaty jednorazowych świadczeń,
- występowanie do sądów rejonowych o ustanawianie kuratorów ds. majątku dziecka,
- występowanie do ZUS i kierowanie alimentów, należnych dzieciom z rąk komornika na konto depozytowe ośrodka, a po ustanowieniu kuratora, na konto wskazane przez kuratora.

Wsparcie psychologiczne dzieci w trudnych dla nich chwilach realizowane jest w formie indywidualnych zajęć oraz rozmów wspierających, które realizują wychowawcy, pedagodzy, a przede wszystkim psychologowie. Dwójka naszych wychowanków odbyła szkolenie wraz ze swoimi wychowawcami, w zakresie mediacji rówieśniczych.

Istotnym i ważnym elementem wsparcia dzieci są opracowywane (w przypadku konieczności) indywidualne procedury i zasady w pracy z dziećmi o szczególnych wymaganiach wychowawczych. Wsparciem psychologicznym objęte są wszystkie dzieci w każdej placówce. Ponad 70% dzieci objętych było indywidualną i grupową formą terapii psychologicznej. Ponadto psychologowie prowadzą szkolenia i zajęcia profilaktyczne w zakresie profilaktyki narkomanii i zażywania środków psychoaktywnych.

W Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny w zakresie wsparcia rodzin od samego początku pobytu dziecka w placówce praca z rodzinami odbywa się (zadania realizowane przez pracownika socjalnego) poprzez:

- a) diagnozowanie przyczyn i podłoża występujących problemów - wspólna praca z rodziną, asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym rodziny,
- b) działania na rzecz zmiany funkcjonowania osób czy rodziny z problemem alkoholowym:
  - wspieranie w procesie utrzymania abstynencji,
  - wskazywanie ośrodków, w których możliwe jest odbycie terapii (ambulatoryjne bądź zamknięte),
  - monitorowanie procesu leczenia,
- c) wspomaganie osób z zaburzeniami zachowania bądź chorych psychicznie:
  - podejmowanie prób doprowadzenia rodzica w celu konsultacji psychologicznej bądź psychiatrycznej, koniecznej do prawidłowego zdiagnozowania, leczenia czy umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym,
  - wspólne wizyty z rodzicem podczas wizyt u psychiatry (za zgodą rodzica),
- d) pracę socjalną wspierającą funkcjonowanie rodziny w środowisku:
  - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, w środowisku zamieszkania,
  - wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy (udzielanie poradnictwa w zakresie kompetencji policji – Niebieskiej Karty, sądu, prokuratury i pomoc w nawiązaniu kontaktu z właściwymi instytucjami,
  - pomoc w dotarciu do osób świadczących usługi z zakresu poradnictwa specjalistycznego (prawnik, komornik, radca prawny, psycholog, pedagog),
- e) pracę socjalną na rzecz rodziców w rozwiązywaniu problemów bezrobocia:
  - pomoc w nabyciu umiejętności właściwego poszukiwania pracy i zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy,
  - pomoc w adaptacji w miejscu pracy, zmiana postaw i wartości w odniesieniu do pracy zarobkowej,
  - pomoc w dotarciu do pracodawców,
- f) pracę socjalną w zapewnieniu możliwych środków materialnych, bądź w postaci darów czy działań:
  - pomoc w uzyskaniu możliwych świadczeń z tytułu pomocy społecznej,
  - współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi,
  - pomoc w konstruowaniu próśb do instytucji o możliwe ulgi czy też rozłożenie zaległości na raty,
  - edukowanie rodziny i pomoc w nabywaniu umiejętności właściwego gospodarowania budżetem domowym,
  - monitorowanie wspólnie z rodziną wydatków (trening budżetowy),

- g) pracę socjalną wspierającą zapewnienie rodzinom odpowiednich warunków mieszkaniowych:
- pomoc w składaniu wniosków o przydział lub zamianę mieszkania - spotkania z pracownikami wydziałów lokalowych, burmistrzami,
  - wskazywanie możliwości skorzystania z dodatku mieszkaniowego,
  - wspólne z rodziną analizowanie możliwości oszczędnego gospodarowania mediami,
  - analizowanie wykonania możliwych prac remontowych,
- h) wizytowanie środowisk rodziców wychowanków, w celu przygotowania opinii dotyczącej możliwość urlopowania dzieci do domu,
- i) proponowanie i poszukiwanie dla rodziców możliwości podniesienia kompetencji wychowawczych poprzez udział w warsztatach, szkoleniach.

2. Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych skierowanych do rodzin.

Kierunki działań:

- 1) grupa wsparcia dla rodzin dzieci umieszczonych w placówkach;
- 2) szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze opiekunów zastępczych.

W 2016 r. w OWDiR kontynuowana była realizacja programu pracy z rodziną dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Cel programu to zwiększenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, z których pochodzą podopieczni, tak aby był możliwy powrót dziecka do domu rodzinnego. Rodziny dzieci umieszczonych w placówkach przychodzą do specjalistów prowadzących pracę z rodziną indywidualnie. Taka forma spotkań jest najbardziej odpowiednia i zgodna z oczekiwaniami rodziców i opiekunów dzieci.

W niektórych sytuacjach spotkania rodziców z dziećmi odbywają się pod nadzorem psychologa bądź wychowawców. Obserwuje się, że takich sytuacji z roku na rok przybywa, stąd też czynimy starania aby wszystkie takie rodziny objąć szczególnym wsparciem i terapią.

W 2016 roku w OWDiR szkoleniami wewnętrznymi objęto wszystkich wychowawców i opiekunów z krótkim stażem pracy. W ramach funkcjonowania: „Akademii młodego wychowawcy” przygotowano przez psychologów i pedagogów pracujących w Ośrodku oraz pedagogów z Zespołu szkół im. M. Kotańskiego szkolenie w zakresie pracy z dziećmi upośledzonymi. Tematyka była dostosowana do zgłaszanych przez młodych wychowawców problemów na które napotykają w swojej pracy .

Ponadto specjaliści brali udział w dostępnych formach szkoleń i kursów zewnętrznych.

Nadal poważnym wyzwaniem i problemem jest praca opiekuńczo-wychowawcza z dziećmi upośledzonymi i chorymi psychicznie, które przejawiają specyficzne zaburzenia zachowania. Stanowią oni często zagrożenie dla siebie samych oraz innych dzieci przebywających w placówkach. W naszych domach przebywa kilkoro dzieci wymagających ciągłej, indywidualnej opieki i wychowania. Mało jest w całym kraju placówek opiekuńczo-terapeutycznych. Jesteśmy przekonani, że otwarcie takiej placówki w naszym regionie poprawiłoby sytuację opisanych wyżej dzieci. Przedłużające się procedury umieszczenia

tychże dzieci w odpowiednich instytucjach są źródłem stresów i frustracji dzieci, opiekunów i wychowawców, gdyż uniemożliwia to właściwą opiekę i organizację pracy wychowawczej.

PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do każdego dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej dokonał okresowej oceny sytuacji dziecka, na którą byli zapraszani rodzice biologiczni, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego. Przeprowadzona została analiza sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, rozwojowej i opiekuńczo-wychowawczej. Szczególny nacisk był kładziony na możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Koordynatorzy wnioskowali do ośrodków pomocy społecznej o przekazanie aktualnej sytuacji rodziny biologicznej dziecka, planu pomocy rodzinie i wskazanie asystenta rodziny. PCPR reprezentował w sądach interes małoletnich przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w związku ze złożonymi wnioskami o zasądzenie alimentów od rodziców biologicznych. W kilku przypadkach zostały złożone w sądach wnioski o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci.

Obszar – Bezrobocie

W ewidencji bezrobotnych prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu na koniec 2016 roku pozostawało 10 446 osób bezrobotnych, w tym 1931 z prawem do zasiłku. Stopa bezrobocia w grudniu 2016 r. wyniosła 17,1%. W porównaniu do grudnia 2015 r. liczba bezrobotnych spadła o 591 osób, a stopa bezrobocia o 1 punkt procentowy. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w październiku 2016 r. – 16,5%. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu dokonali 14 316 rejestracji osób bezrobotnych i prawie 15 tysięcy wyłączeń z ewidencji osób bezrobotnych.

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w PUP w Inowrocławiu na koniec grudnia 2016 r., 6146 osób stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Ponadto na koniec grudnia 2016 r. odnotowano 2502 osoby bezrobotne po 50 roku życia i 2950 osób do 30 roku życia. Osób bezrobotnych samotnie wychowujących przynajmniej jedno dziecko do 6 roku życia odnotowano 1490, a niepełnosprawnych – 408. W rejestrze bezrobotnych na koniec grudnia 2016 r. pozostawało 1988 osób bez doświadczenia zawodowego, 4078 osób bez kwalifikacji zawodowych oraz 6271 osoby bez wykształcenia średniego.

W 2016 r. Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu zawarł umowy z pracodawcami w zakresie organizacji i finansowania prac interwencyjnych (313 umów), robót publicznych (205 umów), staży (713 umów, w tym 28 w ramach bonu stażowego) oraz refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (184 umów).

Spośród nowych form wsparcia wprowadzonych w maju 2014 roku na podstawie zmiany ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu przyznał 31 bonów stażowych oraz 33 bony na zasiedlenie.

Środki na aktywizację osób bezrobotnych pochodziły z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz zostały pozyskane z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Ogółem w 2016 roku PUP w Inowrocławiu dysponował środkami na aktywizację osób bezrobotnych w kwocie 29 963 666,61 zł, w tym: 10 796 049,00 zł stanowiły środki

z EFS, 16 105 617,61 zł środki z Funduszu Pracy (algorytm) i 3 062 000,00 zł środki pozyskane z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W 2016 roku PUP w Inowrocławiu realizował następujące projekty współfinansowane z środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:

- 1) Projekt realizowany w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie inowrocławskim (II)”. Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie inowrocławskim. Projekt skierowany był do osób młodych będących w wieku 18-29 lat pozostających bez pracy, zarejestrowanych w PUP w Inowrocławiu jako bezrobotne (należące do I lub II profilu pomocy), które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Na potrzeby projektu przyjęto definicję osoby z kategorii NEET zaproponowaną w PO WER. Tym samym oznacza to osobę, która łącznie spełnia trzy poniższe warunki:
  - nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo),
  - nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym),
  - nie szkoli (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy. W procesie oceny czy dana osoba się nie szkoli, a co za tym idzie kwalifikuje się do kategorii NEET, zweryfikowane zostanie czy brała ona udział w tego typu formie aktywizacji, finansowanej ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni). W ramach projektu 763 osoby bezrobotne skorzystały z następujących form wsparcia: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz szkolenia, staże, bony na zasiedlenie lub jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.
- 2) Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w powiecie inowrocławskim (II)”. Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 29 roku życia zakwalifikowanych do profilu pomocy I (tzw. bezrobotni aktywni) lub profilu pomocy II (tzw. wymagający wsparcia) należących co najmniej do jednej z poniższych grup: osób powyżej 50 roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach w powiecie inowrocławskim. W ramach projektu 283 osoby bezrobotne skorzystały z następujących form wsparcia: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia, staże, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz zatrudnienie na stanowisku utworzonym w ramach przyznanej pracodawcy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Ponadto w 2016 r. PUP w Inowrocławiu pozyskał dodatkowe środki z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację:

- 1) programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- 2) programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 ustawy).

W 2016 roku PUP w Inowrocławiu zawarł 285 umów w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnych do 30 roku życia wydatkując na ten cel środki w wysokości 3 548 566,61 zł. W ramach zawartych umów zatrudnionych zostało 378 osób bezrobotnych.

Szczegółowe informacje na temat liczby osób bezrobotnych objętych wsparciem w 2016 roku zostały przedstawione w tabeli poniżej.

1. Wskaźniki realizacji celów i zadań

Cel ogólny	Cel strategiczny	Działanie	Wskaźnik monitorujący	Osiągnięta wartość wskaźnika	Uwagi
Aktywizacja rynku pracy w powiecie inowrocławskim	I. Wzrost aktywności zawodowej wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego	<p>1. Świadczenie usług pośrednictwa pracy</p> <p>1. Liczba bezrobotnych objętych usługą pośrednictwa pracy.</p> <p>2. Liczba zorganizowanych giełd pracy.</p> <p>3. Liczba przedsięwzięć na terenie powiatu, podczas których promowane są działania urzędu pracy i świadczone jest pośrednictwo pracy.</p> <p>4. Liczba zarejestrowanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.</p>	<p>1. 14 316</p> <p>2. 23</p> <p>3. 11</p> <p>4. 7 672</p>		

		<p>2.</p> <p>Świadczenie usług indywidualnego podejścia do klienta - tworzenie IPD</p>	<p>1. Liczba utworzonych IPD.</p>	<p>1. 12 052</p>	
		<p>3.</p> <p>Kształtowanie umiejętności poruszania się po rynku pracy w ramach zajęć Klubu Pracy</p> <p>1. Liczba bezrobotnych objętych wsparciem w postaci Klubu Pracy.</p> <p>2. Liczba zorganizowanych edycji Klubu Pracy.</p>	<p>1. 96</p> <p>2. 9</p>		

		<p>4. Kształtowanie umiejętności poruszania się po rynku pracy w ramach grupowych porad zawodowych</p> <p>1. Liczba bezrobotnych objętych wsparciem w postaci grupowych porad zawodowych.</p> <p>2. Liczba zorganizowanych edycji grupowych porad zawodowych.</p>	<p>1. 47</p> <p>2. 8</p>		
--	--	---	--------------------------	--	--

		<p>5. Zapewnienie możliwości zdobycia lub poszerzenia doświadczenia zawodowego przez bezrobotnych w ramach mechanizmów wsparcia</p>	<p>1. Liczba bezrobotnych skierowanych na doposażone/wyposażone stanowiska pracy.</p> <p>2. Liczba bezrobotnych skierowanych na staż/przygotowanie zawodowe dorosłych (w tym bon na staż).</p> <p>3. Liczba bezrobotnych skierowanych na prace interwencyjne.</p> <p>4. Liczba bezrobotnych skierowanych na roboty publiczne.</p> <p>5. Liczba bezrobotnych skierowanych na prace społecznie użyteczne.</p> <p>6. Liczba bezrobotnych skierowanych do pracy w ramach zatrudnienia wspieranego (w tym bon na zatrudnienie, bon na telepracę, refundacja składek na ubezpieczenia społeczne "bezrobotni do 30 roku życia", dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia).</p> <p>7. Rozpoczęcie PAI (Program Aktywizacja i Integracja).</p> <p>8. Wsparcie towarzyszące (świadczenie aktywizacyjne, bon na zasiedlenie).</p>	<p>1. 347</p> <p>2. 873</p> <p>3. 537</p> <p>4. 563</p> <p>5. 143</p> <p>6. 1</p> <p>7. 0</p> <p>8. 33</p>	
--	--	---	--	--	--

<p>II. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu samozatrudnienia wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego</p>	<p>1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości</p> <p>1. Liczba podmiotów gospodarczych, którym zrefundowano koszty doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy (w tym pożyczka na utworzenie stanowiska pracy (BGK)).</p> <p>2. Liczba podmiotów gospodarczych, którym zrefundowano koszty zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych.</p> <p>3. Liczba podmiotów, którym zrefundowano koszty zatrudnienia w ramach robót publicznych.</p> <p>4. Liczba podmiotów, którym zrefundowano koszty zatrudnienia absolwenta CIS w ramach tzw. zatrudnienia wspieranego.</p> <p>5. Refundacja składek na ubezpieczenie społeczne za członków spółdzielni socjalnej.</p>	<p>1. 143</p> <p>2. 237</p> <p>3. 63</p> <p>4. 7</p> <p>5. 2</p>		
--	--	--	--	--

		<p>2.</p> <p>Wsparcie procesu samozatrudnienia wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego</p>	<p>1. Liczba bezrobotnych, którzy zostali skierowani na szkolenie z zakresu przedsiębiorczości.</p> <p>2. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na podjęcie działalności gospodarczej (w tym pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej (BGK)).</p> <p>3. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na utworzenie spółdzielni socjalnej.</p> <p>4. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na przystąpienie do spółdzielni socjalnej.</p>	<p>1. 110</p> <p>2. 133</p> <p>3. 0</p> <p>4. 0</p>	
	<p>III. Stworzenie warunków do dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy wśród bezrobotnych powiatu inowrocławskiego</p>	<p>1.</p> <p>Zapewnienie możliwości dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy w ramach szkoleń zawodowych</p>	<p>1. Liczba bezrobotnych, którzy zostali skierowani na szkolenia zawodowe.</p>	<p>1. 455</p>	

		2. Zapewnienie możliwości dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy w ramach studiów podyplomowych	1. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych.	1. 30	
--	--	---	--	-------	--

Obszar – Edukacja i zdrowie

Cel strategiczny:

I. Zwiększenie liczby uczniów w szkołach zawodowych i technicznych.

Kierunki działań:

- 1) Zmodyfikować kryteria naboru do szkół ponadgimnazjalnych -- do realizacji
- 2) Doposażenie szkół:
  - 1 130,00 zł - Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu: zakup pomocy dydaktycznych i książek,
  - 4 550,99 zł – Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu: zakup urządzenia wielofunkcyjnego,
  - Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu: zakupiono sprzęt AGD do pracowni nauki zawodu,
  - 10 318,74 zł – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu: w ramach wydatków na zakup pomocy dydaktycznych i książek, ze środków pochodzących z dotacji (materiały edukacyjne, ćwiczeniowe i podręczniki),
  - 11 413,46 zł - Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu: w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej wykonywanego przez jednostki samorządu terytorialnego zakup pomocy dydaktycznych (materiały edukacyjne, ćwiczeniowe i podręczniki),
  - 7 242,31 zł - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt im. Polskich Olimpijczyków w Kruszwicy: w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej wykonywanego przez jednostki samorządu terytorialnego zakup pomocy dydaktycznych (materiały edukacyjne, ćwiczeniowe i podręczniki),
  - 6 997,10 zł - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt im. Polskich Olimpijczyków w Kruszwicy: w ramach wydatków na pomoce dydaktyczne zakupiono tablice, słuchawki magnetyczne, książki,
  - 2 965,51 zł – pomoce do badań psychologicznych dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
  - 3 174,35 zł – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu: zakup książek do biblioteki i projektor,
  - 10 138,50 zł – II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej Inowrocławiu: zakup komputerów i magnetofonów,
  - 21 595,88 zł – III Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Inowrocławiu:

- zakup zestawu nadajników WIFI, komputerów do pracowni komputerowej, wizualizera, tablic i wieży,
- 19 748,99 zł – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II w Inowrocławiu: zakup komputerów, ekranów ściennych, wyposażenie pracowni spożywczej,
  - 2 192,01 zł – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej w Inowrocławiu: zakup drukarki i magnetofonów,
  - 2 291,50 zł – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Inowrocławiu: zakup pomocy do wychowania fizycznego, drukarki,
  - 1 930,22 zł – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Inowrocławiu: zakup drukarki, tablic suchościeralnych,
  - 4 389,56 zł – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego w Inowrocławiu: zakup drukarki, książek, sztalugi, radioodtworacza,
  - 1 291,50 zł - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kobylnikach: zakup drukarki,
  - 1 414,00 zł – Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Żeromskiego w Inowrocławiu; zakup komputera.
- 3) Stworzenie systemu motywacji dla uczniów:
19 890,00 zł – nagrody dla laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych
- 4) Systematyczna akcja promocyjna szkolnictwa zawodowego:
- organizowanie „Drzwi otwartych” oraz udział w Targach szkół,
  - organizowanie konkursów i turniejów dla uczniów gimnazjów przez szkoły ponadgimnazjalne,
  - spotkania informacyjne z uczniami klas gimnazjalnych dotyczące kierunków i form kształcenia w ZSP,
  - promocja osiągnięć poszczególnych jednostek na stronie internetowej powiatu,
  - w okresie poprzedzającym nabór w Tygodniku Powiatu i Gmin regularnie publikowano artykuły promujące bieżącą działalność powiatowych szkół.
  - kolportaż folderów promujących szkołę (uczniowie gimnazjum),
  - zamieszczanie informacji o szkole na stronie internetowej,
  - rozprowadzanie w środowisku lokalnym plakatów z ofertą kształcenia w ZSP,
  - spotkania z rodzicami uczniów szkół gimnazjalnych.

II. Edukacja prozdrowotna

Kierunki działań:

1. Opracowanie programów prozdrowotnych:

1) Zespół Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu:

- Realizacja programu prozdrowotnego TRZYMAJ FORMĘ – BĄDŹ AKTYWNY (dot. prawidłowego odżywiania się i prowadzenia aktywnego stylu życia)
- Realizacja programu prozdrowotnego AKADEMIA DOJRZEWANIA (nauka obserwacji własnego organizmu w okresie dojrzewania, zrozumienie własnych zachowań, dbanie o higienę osobistą).

2) II liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu

- realizacja przedmiotu uzupełniającego – podstawy psychologii dla uczniów klas II – poruszane zagadnienia w ramach przedmiotu: stres, relaksacja, profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, alkohol a zdrowie kobiet w ciąży - FAS (płodowy zespół alkoholowy), hejt i mowa nienawiści, rozwój uzależnienia od alkoholu, depresja młodzieńcza, pewność siebie, samoocena, wpływ social mediów na życie człowieka,

atmosfera i role pełnione przez dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, funkcjonowanie dorosłych dzieci alkoholików (DDA), psychologia wychowawcza, agresja, teoria redukcji dysonansu poznawczego, autoprezentacja.

3) Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt im. Polskich Olimpijczyków w Kruszwicy:

- Program „Od aktywności do zdrowia”
- Program „ Wczesne macierzyństwo”
- Program „Tajemnice seksualności”
- Program „Od aktywności do zdrowia”
- Program „Na ratunek”
- Program „Trzymaj formę” (realizacja ogólnopolskiego programu edukacyjnego).

4) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy:

- Program profilaktyki,
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.

2. Warsztaty, szkolenia, diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia psychoedukacyjne, terapie:

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy

- warsztaty dla uczniów dotyczące profilaktyki uzależnień - współpraca z terapeutą z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu
  - „Narkotyki, aspekty prawne i zdrowotne”
  - „Prawdy i mity o alkoholu”
  - „Negatywne skutki nadużywania leków”
  - „Dopalacze mogą Cię wypalić”
- warsztaty dla uczniów dotyczące zdrowego stylu życia, prawidłowego odżywiania się, zapobiegania zjawisku anoreksji i bulimii,
- zajęcia edukacyjno- informacyjne w zakresie kształtowania postaw prospołecznych młodzieży, poczucia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, umiejętności zachowania się w trudnych sytuacjach,
- zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów prowadzone przez pedagoga szkolnego,
- zapewnienie ciągłej pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiednio do rozpoznanych potrzeb uczniów,
- udzielanie pomocy i wsparcia uczniom i rodzicom w stanach kryzysu psychicznego,
- edukacja rodziców: zajęcia doskonalące kompetencje psychospołeczne i rozwijające umiejętności wychowawcze, wspieranie rodziców rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi, upowszechnianie informacji o możliwościach otrzymywania wsparcia: pomocy w sytuacjach trudnych,
  - pedagogizacja rodziców „Zagrożenia okresu dojrzewania – dopalacze, jak rozpoznać, jak postępować” - spotkanie z psychologiem,
- zajęcia edukacyjno-informacyjne „Masz prawo do mediacji”- spotkanie z prokuratorem,
- rozwijanie kompetencji nauczycieli w zakresie promocji zdrowia psychicznego poprzez udział w szkoleniach Rady Pedagogicznej,

- realizacja tematyki związanej z uzależnieniami, agresją i przemocą na godzinach wychowawczych, zebraniach i spotkaniach indywidualnych z rodzicami,
- zajęcia adaptacyjno-integracyjne dla uczniów klas pierwszych,
- współpraca z policją, organizowanie spotkań tematycznych dla młodzieży i rodziców z udziałem specjalisty ds. nieletnich,
  - zajęcia wychowawczo-profilaktyczne na temat „Przestępczość wśród nieletnich a odpowiedzialność karna”,
  - informowanie policji o zdarzeniach wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenia dla życia i zdrowia uczniów oraz o przejawach demoralizacji wśród nieletnich.
- „Światowy Dzień Walki z AIDS” – konkurs na wykonanie plakatu, kolportaż ulotek, zajęcia wychowawcze w klasach,
- „Światowy Dzień Rzucania Palenia” – wystawa plakatów, zajęcia wychowawcze w klasach na temat szkodliwości palenia tytoniu,
- udział młodzieży w kampanii gminnej „Narkotyki. Na co mi to ?” – konkurs na prezentację swoich pasji, zainteresowań,
- współpraca z Centrum Onkologii w Bydgoszczy – zajęcia dla uczniów z profilaktyki przeciwnowotworowej,
- „Jak zwalczać stres”- rozmowy indywidualne z uczniami, pogadanki, ulotki,
- udział młodzieży w spektaklach teatralnych tematycznie powiązanych z uzależnieniem, agresją i przemocą,
- realizacja zajęć z młodzieżą w ramach godzin wychowawczych dotyczących ochrony zdrowia psychicznego (depresje, nerwice),
- współpraca z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Inowrocławiu w zakresie upowszechniania wiedzy zdrowotnej,
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy MGOPS w Kruszwicy (procedura „Niebieskiej Karty”),
- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz specjalistami zajmującymi się zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży,
- zajęcia pozalekcyjne dla uczniów promujące zdrowy styl życia i aktywność fizyczną.

II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu

- udział uczniów klasy II e w prelekcji z Krzysztofem Piersą, autorem książki „Komputerowy ćpun” - poradnika na temat uzależnienia od gier komputerowych w Saloniku Literacko-Artystycznym,
- udział uczniów w warsztatach na temat szkodliwości zażywania dopalaczy przeprowadzonych przez terapeutę z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – 4 klasy,
- udział uczniów w warsztatach na temat hejtu i mowy nienawiści przeprowadzonych przez terapeutę z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – 5 klas,

- udział uczniów w warsztacie na temat przemocy psychicznej przeprowadzonym przez pedagoga – 1 klasa,
- udział zainteresowanych uczniów w VIII i IX Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy Psychologicznej organizowanym przez magazyn psychologiczny „Charaktery”,
- udział uczniów w konferencji naukowo-szkoleniowej „Depresja-problem psychologiczny czy choroba” poprowadzonej przez prof. dr hab.n. med. A. Araszkiwicza,
- pedagog uczestniczył w szkoleniu „Komputer – pułapka, czyli o uzależnieniu i innych zagrożeniach związanych z komputerem” przeprowadzonym przez psycholog J. Gronowską z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- pedagog uczestniczył w szkoleniu „Metody zapobiegania trudnym zachowaniom u osób z autyzmem” przeprowadzonym przez J. Strzalińską i D. Masternaka, terapeutów behawioralnych, nauczycieli ze Specjalnego Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem,
- pedagog uczestniczył w warsztatach w ramach Bydgoskiego Festiwalu Nauki - „Normatywne i nienormatywne zachowania seksualne dzieci i młodzieży”, „Od (nie) radzenia sobie z emocjami do (nie) ulegania chorobom psychosomatycznym”,
- pedagog uczestniczył w konferencji „Cyberprzemoc, narkotyki, czy można ich uniknąć ?” zorganizowanej przez przedstawicieli policji,
- pedagog uczestniczył w IV Regionalnych Dniach Psychoterapii - „Analiza kozła ofiarnego w klasie” Analiza nieświadomej komunikacji w grupie na podstawie filmu I. Raag „Nasza klasa” - warsztat A. Meller psychoterapeutki i współzałożycielki Kujawsko-Pomorskiego Koła Naukowego Psychoterapii Psychoanalitycznej,
- udział pedagoga w konferencji w Bydgoszczy „Dopalacze-dlaczego są tak niebezpieczne” zorganizowanej przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy,
- skierowanie na badania do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z podejrzeniem dysleksji rozwojowej – 1 uczeń,
- skierowanie do psychologa ze względu na uzależnienie od gier komputerowych – 2 uczniów,
- skierowanie do psychologa ze względu na podejrzenie depresji – 1 uczeń,
- skierowanie do psychologa ze względu na bycie kiedyś ofiarą agresji rówieśniczej i powielanie niektórych niewłaściwych form przemocy psychicznej za pośrednictwem sieci (hejt) – 1 uczeń,
- realizacja programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość ?” (program profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i nikotyny) we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną – 4 klasy,
- realizacja programu „Uzależnieniom behawioralnym mówię stop !” - program przeciwdziałający uzależnieniu od gier komputerowych i gier hazardowych – 2 klasy,
- udział uczniów w zajęciach na temat uzależnienia od nikotyny przeprowadzonych przez pedagoga w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia – 2 klasy,
- zajęcia rewalidacyjne – 4 uczniów,
- terapia w Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – 1 uczeń,,
- zajęcia o charakterze terapeutycznym – 1 uczeń,

- Akcja „Pozory mylą dowód nie” zorganizowana we współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przeprowadzona pośród lokalnych sprzedawców napojów alkoholowych, aby zwrócić im uwagę, że dorosły wygląd kupującego nie oznacza jego pełnoletniości,
- realizacja akcji „Pozory mylą dowód nie” w II LO – happening uczniów klasy II d podczas długiej przerwy międzylekcyjnej zwracający uwagę pozostałych uczniów na ekspozycję materiałów edukacyjnych w głównym holu szkoły dotyczących szkodliwości spożywania alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia,
- udział uczniów w festynie „Wolni od dopalaczy-kreatywni w życiu” zorganizowanym przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – prezentacja muzycznych pasji,
- uczennica klasy I d wzięła udział w konkursie plastycznym „Stop dopalaczom” zorganizowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego,
- zorganizowanie w świetlicy szkolnej wystaw plakatów przeciwdziałającej hejtowi i mowie nienawiści oraz z okazji „Światowego Dnia Rzucania Palenia”,
- udział 1 klasy w koncercie profilaktycznym zespołu Roan pod hasłem „Hejtujemy dopalacze” zorganizowanym przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu

- Organizowanie 1 raz w roku szkolnym „Dnia zawodowca”,
- Organizowanie Drzwi Otwartych szkoły,
- „Dzień Kariery” (spotkania z potencjalnymi pracodawcami),
- „Dzień Przedsiębiorczości”,
- Wycieczki przedmiotowe (Targi Gastronomiczne – POLAGRA Bednary),
- Projekcja i omawianie treści filmów z pakietu profilaktycznego „Nie zamykaj oczu”: „Piłem i brałem”, „Dopalacze”, „Palenie”, „Anoreksja”, „W objęciach sekty”, „Mobbing”,
- Akcja pod hasłem „Pomocnik Świętego Mikołaja” – zbieranie darów dla Domu Dziecka i zorganizowanie spotkania z dziećmi Janikowskiego Stowarzyszenia „Dar Serca”,
- „Wampirjada” – akcja honorowego oddawania krwi,
- Przygotowanie formy wizualnej z okazji „Światowego Dnia Walki z AIDS”, „Światowego Dnia bez Papierosa”, zaopatrzenie uczniów w ulotki oraz materiały edukacyjne,
- Konsultacje indywidualne z uczniami i rodzicami, współpraca z placówkami Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Organizowanie warsztatów z zakresu zdrowego żywienia dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów,
- Pogadanki z zakresu „Zdrowego Stylu Życia”,
- Realizacja etapu szkolnego Olimpiady Ekologicznej,
- Realizacja założeń zawartych w Szkolnym Programie Profilaktyki,
- Dzień Dawcy Szpiku w Policealnym Studium Medycznym w Inowrocławiu,

- Zajęcia SKS: siatkówka dziewcząt, piłka nożna halowa, koszykówka, siatkówka, piłka nożna i lekkoatletyka.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II w Inowrocławiu

1. Warsztaty:

a/ „Integracyjne dla uczniów klas I-szych” , klasy I-sze, prowadzący – pedagog szkolny – przeciwdziałanie sytuacjom stresowym,

b/ „Mechanizmy wchodzenia w uzależnienia”, klasy II-gie, prowadzący – terapeuta Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu – uświadomienie zagrożeń związanych z uzależnieniami i ich wpływ na nasze życie oraz osób będących w naszym otoczeniu,

c/ „Zagrożenia XXI wieku – narkotyki, dopalacze”, klasy II-gie, prowadzący – terapeuta Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu – przyczyny i skutki sięgania po środki zmieniające świadomość – narkotyki, dopalacze, leki,

d/ „Hejtowanie – mowa nienawiści” – klasy I-sze, prowadzący – terapeuta Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu – uświadomienie zagrożeń między kontaktem agresji werbalnej z mową nienawiści.

2. Zajęcia psychoedukacyjne dotyczące:

a/ kształtowania pozytywnych postaw życiowych, klasy I-sze, prowadzący – pedagog szkolny, wychowawcy klas, pielęgniarka szkolna - higiena osobista, higieniczny tryb życia, wykształcenie postawy świadomego dążenia do zdrowego życia, tatuaż – moda a zdrowie, profilaktyka chorób nowotworowych,

b/ znajomości piramidy zdrowego żywienia, klasy III-cie, prowadzący - pielęgniarka szkolna, nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy klas – wzrost wiedzy na temat składników odżywczych i ich roli w organizmie, znajomość konsekwencji niedoboru i nadmiaru pożywienia (anoreksja, bulimia),

c/ promocji zdrowia fizycznego, wszystkie klasy, prowadzący – wychowawcy klas, nauczyciele wychowania fizycznego – wycieczki, obozy, zawody sportowe, zajęcia sportowe, relaksacja, znajomość zasad czynnej i biernej pracy, czynnego i biernego wypoczynku, rozbudzanie zainteresowania nowymi dyscyplinami sportu,

d/ promocji zdrowia psychicznego:

- wszystkie klasy, prowadzący – pedagog szkolny, wychowawcy klas – kształtowanie poczucia własnej wartości, samorealizacja w hierarchii potrzeb człowieka, jak radzić sobie ze szkolnym stresem, umiejętność rozładowania negatywnych emocji,

- klasy kończące, prowadzący – psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Inowrocławiu – sposoby radzenia sobie ze stresem w sytuacjach egzaminów, elementy relaksacji,

3. Diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna:

a/ ankiety przeprowadzone przez socjologa z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu – badające przejawy przemocy na terenie szkoły, w jej pobliżu, w drodze do/ze szkoły, oraz ankieta „Alkohol jako środek inicjujący”,

b/ ankiety przeprowadzone przez pedagoga szkolnego – badające stopień przystosowania społecznego uczniów, relacje interpersonalne w klasie.

4. Zorganizowano w szkole:

a/ sesję o tematyce prozdrowotnej „Chemia w żywności”,

b/ konferencję dotyczącą bezpieczeństwa „Prawa człowieka a prześladowania religijne. Wolność sumienia we współczesnym świecie”,

c/ zimową lekcję ku przestrodze przeprowadzoną we współpracy z przedstawicielami Powiatowej Straży Pożarnej w Inowrocławiu – pokazy na rzece Noteć mające na celu uświadomienie młodzieży, że wchodzenie na lód stanowi śmiertelne zagrożenie dla człowieka.

5. Młodzież wzięła udział w:

a/ „Olimpiadzie Promocji Zdrowego Stylu Życia”, organizowanej przez PCK,

b/ „Ogólnopolskiej Olimpiadzie Wiedzy o Żywności”,

c/ Olimpiadzie Wiedzy o Mleku i Mleczarstwie,

d/ XXI Ogólnopolskim Forum Ratownictwa,

e/ dwukrotnie uczestniczyła w akcjach krwiodawstwa,

f/ Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy Pożarniczej pod hasłem „Ratuj życie, mienie i środowisko” na szczeblu powiatu,

g/ Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym „Zapobiegajmy pożarom”,

h/ udział uczniów klasy pożarniczej w ćwiczeniach na oddziale wewnętrznym Szpitala Wielospecjalistycznego w Inowrocławiu – ewakuacja osób poszkodowanych,

i/ czynnie brała udział w działalności szkolnego koła PCK.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kobylnikach

- Programy zdrowotne i profilaktyczne:
  - Postaw na rodzinę!
  - Narkotyki. To mnie nie kręci.
  - Reaguj na przemoc!
  - Rzuć palenie razem z nami.
  - Życ bez ryzyka AIDS.
  - Powstrzymaj pijanego kierowcę.
- Konkursy:
  - Projekt koszulki w ramach akcji: Reaguj na przemoc!
  - Moja pasja.
- Warsztaty i szkolenia:
  - Odpowiedzialność karna nieletnich.
  - Promowanie instytucji mediacji.
  - Problemy młodzieży, demoralizacja, prześladowanie, przemoc wobec zwierząt.
- Uzależnienia, dopalacze, alkohol - zajęcia z użyciem algogli.
  - Profilaktyka ciąży i zagrożenia FAS.
  - Bezpieczny Internet – cyberprzemoc.
- Akcje charytatywne:

- Zbiórka czekoladek
- Schronisko dla zwierząt – zbiórka karm

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu

1. Przeprowadzenie diagnozy uzależnień oraz agresji i przemocy wśród młodzieży; zrealizowanie tego zadania na terenie szkoły przy współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu.
2. Przeprowadzenie diagnostyki psychologiczno-pedagogicznej uczniów w zakresie nauczania indywidualnego oraz psychoterapii długofalowej u specjalistów.
3. Udział w warsztacie psychoedukacyjnym „Jestem dorosły – jestem odpowiedzialny”, realizacja tematyki dotyczącej wpływu środków odurzających na organizm młodego człowieka, młodego kierowcy.
4. Wykłady o tematyce prozdrowotnej dla uczniów i nauczycieli naszej szkoły, cykl całoroczny „Blżej medycyny”
  - „Żyj zdrowo – jedz z głową ” , zwrócenie uwagi na zdrowy styl życia, prawidłowe odżywianie , zaburzenia odżywiania typu anoreksja, bulimia; spotkanie z dietetykiem
  - „Podstawy pobierania i przeszczepiania narządów od dawcy” , zwrócenie uwagi na stresogenne źródła różnych chorób, istoty przeszczepiania narządów dla zdrowia człowieka ; spotkanie z transplantologiem ze Szpitala Uniwersyteckiego im. Jurasza w Bydgoszczy.
5. Udział młodzieży w Olimpiadzie Promocji Zdrowego Stylu Życia, Olimpiadzie Ekologicznej, organizowanie akcji prozdrowotnych na terenie szkoły w ramach tej olimpiady.
6. Akcja krwiodawstwo - udział młodzieży i nauczycieli w akcji pobierania krwi w specjalistycznym autobusie zlokalizowanym na boisku szkolnym.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej w Inowrocławiu

- Warsztaty „Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych”,
- Warsztaty „Zjawisko przemocy i agresji rówieśniczej”,
- Warsztaty „Jak bezpiecznie korzystać z Internetu. Cyberprzemoc”,
- Warsztaty „Narkotyki, dopalacze – świadomy wybór”,
- Warsztaty „Alkohol – narkotyk inicjacyjny”,
- Warsztaty „Odpowiedzialny kierowca”,
- Warsztaty „Autoprezentacja – kompetencje społeczne. Komunikacja interpersonalna, mowa ciała”,
- Program edukacyjno-prewencyjny „Bezpieczeństwo w Internecie. Jak chronić swój wizerunek i godność”,
- Zajęcia „Niepełnosprawność, dyskryminacja, akceptacja, tolerancja, odpowiedzialność za siebie i innych”,
- Zajęcia „Jak przeciwdziałać uzależnieniom od nikotyny, alkoholu, narkotyków i dopalaczy”,
- Zajęcia „Zaburzenia psychiczne w odżywianiu: anoreksja, bulimia, nadwaga i otyłość”,

- Zajęcia „Sposoby rozładowywania napięć – jak radzić sobie ze złością, stresem i agresją”,
- Warsztaty „Klub Zdrowego odżywiania”,
- Diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna – rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów,
- Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiednio do rozpoznanych potrzeb uczniów, w tym udzielanie pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego w Inowrocławiu

- 1) Opracowanie i wdrożenie do realizacji programów prozdrowotnych dot.: profilaktyki zaburzeń emocjonalnych, cyberprzemocy, uzależnienia od alkoholu, uzależnienia od narkotyków, w tym „dopalaczy” - cała społeczność szkoły.
- 2) Organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów, realizowanych przez pracowników współpracującego ze szkołą Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu na temat: zapobiegania zażywaniu „dopalaczy” - dla 101 uczniów, profilaktyki uzależnienia od alkoholu – dla 92 uczniów, zapobiegania uzależnieniu od środków psychoaktywnych – dla 48 uczniów oraz form radzenia sobie ze stresem, który został przeprowadzony przez psychologa gabinetu psychologicznego „Sapientia” - dla 51 uczniów.
- 3) Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów na temat zapobiegania HIV/AIDS – dla 94 uczniów.
- 4) Udział uczniów w konferencjach na terenie miasta: „Cyberprzemoc, narkotyki. Czy można ich uniknąć?”; „Dopalacze – pochłaniacze życia” oraz w konferencji „Cukrzyca nie ogranicza drogi do sukcesu – Michał Jeliński mistrz świata oraz olimpijczyk w wioślarstwie” - dla 35 osób.
- 5) Diagnostyka i pomoc psychologiczno-pedagogiczna uczniów- dla 40 uczniów.
- 6) Organizacja zajęć psychoedukacyjnych w ramach programu profilaktycznego „ARS jak dbać o miłość?” - dla 137 uczniów.
- 7) Terapia pozaszkolna z powodu uzależnień, zaburzeń emocjonalnych, problemów osobistych uczniów - dla 5 uczniów.
- 8) Obchody Światowego Dnia Rzucenia Palenia, Światowego Dnia AIDS, Dnia bez papierosa, Dnia Walki z Otyłością, propagowanie zdrowego stylu życia poprzez udział uczniów w Olimpiadzie Promocji Zdrowego Stylu Życia – dla ogółu uczniów.
- 9) Pielęgniarka szkolna prowadzi działania na rzecz ochrony zdrowia z zakresu higieny osobistej uczniów, racjonalnego odżywiania się, zapobiegania wadom postawy u młodzieży (prowadzi bilanse uczniów, analizuje karty zdrowia uczniów).
- 10) Udział uczniów w akcjach profilaktycznych na terenie miasta: „Pozory mylą, dowód nie” - dla 10 uczniów oraz rodziców uczniów wszystkich klas, „Hejtujemy dopalacze” - dla 57 uczniów, spotkanie z autorem książki „Komputerowy ćpun” poświęconej uzależnieniu od komputera, „Wolni od dopalaczy-kreatywni w życiu” - dla 18 uczniów.
- 11) Prowadzenie zajęć dla uczniów z zakresu profilaktyki: nikotynizmu – dla 29 uczniów, uzależnienia od alkoholu – dla 42 uczniów , środków psychoaktywnych,

w tym dopalaczy – dla 106 uczniów, przemocy/ cyberprzemocy – dla 138 uczniów, zaburzeń emocjonalnych – 121 uczniów, zapobiegania zakażeniu HIV - 30 .

12) Indywidualna opieka pedagogiczna wobec uczniów z problemami uzależnień, osobistymi, rodzinnymi, zdrowotnymi, zaburzeniami emocjonalnymi – według potrzeb.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Inowrocławiu

W szkole funkcjonuje *Program wychowawczy* i *Program profilaktyki* szkoły w oparciu, o który realizowana jest profilaktyka pierwszo, drugo i trzeciorzędowa. Priorytetem działań jest zdrowy rozwój i prawidłowe funkcjonowanie młodego człowieka.

Szkolny Program Profilaktyki obejmuje następujące obszary:

1. Kształtowanie postaw prospołecznych
2. Kształtowanie właściwych postaw i nawyków kulturowych. Uczestnictwo w kulturze
3. Propagowanie twórczego myślenia
4. Propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia
5. Działania profilaktyczne w zakresie nieprzystosowania społecznego i uzależnień
6. Wypracowanie umiejętności nawiązania prawidłowych więzi międzyludzkich. Kształtowanie poczucia własnej wartości
7. Pedagogizacja rodziców.

W ramach tych obszarów na lekcjach godzin wychowawczych realizowana była tematyka mające na celu promowanie zdrowego stylu życia, kształtowania prawidłowych postaw, radzenie sobie ze stresem, zapobieganie uzależnieniom wśród młodzieży. W celu poszerzenia tematyki zajęć edukacyjnych wychowawcy korzystają z konspektów lekcji godzin wychowawczych:

- *Komunikacja interpersonalna*
- *Czynne słuchanie jako podstawa prawidłowej komunikacji*
- *Stres. Jak radzić sobie z sytuacją stresową*
- *Rozpoznawanie i kontrola emocji*
- *Higiena życia psychicznego*
- *Czy naprawdę jesteśmy inni? – problem niepełnosprawności*
- *Mity i stereotypy w myśleniu o AIDS*
- *Dopalacze- zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka*
- *Palenie papierosów – wpływ nikotyny na organizm człowieka*

Zajęcia warsztatowe edukacyjno – profilaktyczne prowadzone w szkole

We wszystkich klasach pierwszych (cztery klasy) w styczniu 2016 r. prowadzone były zajęcia o charakterze warsztatowym, dotyczyły mechanizmu powstawania uzależnień i wpływu środków psychoaktywnych - narkotyków na zdrowie i życie młodego człowieka.

Warsztaty prowadzone były przez terapeutę (p. Monikę Dziwnik) z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu.

W klasach drugich (cztery klasy) w lutym 2016 r. zostały przeprowadzone warsztaty edukacyjno- profilaktyczne pn. „Dopalacze”. Zajęcia prowadziła terapeutka (p. Joanna Kotuniak- Wiśniewska) z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu.

Zajęcia poradnictwa zawodowego dla uczniów klas trzecich technikum, prowadzone przez pedagoga i psychologa Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Inowrocławiu (pp. Ewę Wróbel i Annę Rybarczyk). Zajęcia prowadzone były w formie warsztatów, miały na celu rozpoznanie własnych kompetencji przez uczniów.

Zajęcia poradnictwa zawodowego (listopad 2016 r.) dla uczniów klas czwartych technikum, prowadzone przez ww. pedagoga i psychologa Poradni Psychologiczno Pedagogicznej. Zajęcia prowadzone były w formie warsztatów, miały na celu określenia dalszej ścieżki edukacyjnej oraz nauczenia umiejętności odnalezienia się na rynku pracy.

Uczniowie klasy drugiej technikum uczestniczyli (luty 2016) - Salonik Literacko Artystyczny w Inowrocławiu) w spotkaniu z dziennikarzem- prelekcja pn. „Komputerowy ćpun”.

Prowadzenie w szkole przez pedagoga przy współpracy wychowawców klas zajęć psychoedukacyjnych i profilaktycznych np.: *Dopalacze- zagrożenie dla zdrowia życia i młodzieży, Promocja zdrowego stylu życia, zajęcia dot. zrozumienia i akceptacji osób niepełnosprawnych.*

Akcje profilaktyczno- edukacyjne przeprowadzone w szkole:

*Happening- Narkotykom NIE, Jestem wolny od nalogów
Program „Reaguj na przemoc”*

Indywidualna pomoc psychologiczna-pedagogiczna

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana była uczniom i ich rodzicom. Najczęściej dotyczyła problemów emocjonalnych uczniów, sytuacji wychowawczej w rodzinie ucznia (uczniowie mieszkający w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych), sytuacji kryzysowej rodziny (rozwoły rodziców, przemoc w rodzinie, uzależnienie młodzieży od środków psychoaktywnych, ze względu na stan zdrowia w tym choroba psychiczna ucznia, choroby nowotworowe, inne).

Formy pomocy dla rodziców: rozmowy indywidualne z rodzicami, porady, udzielanie różnych informacji, pedagogizacja rodziców, pomoc w kierowaniu do placówek specjalistycznych, do poradni psychologicznych, pomoc w kierowaniu młodzieży do poradni leczenia uzależnień (uczniowie mający problem z uzależnieniem od środków psychoaktywnych),

Współpraca z instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę:

PCPR (udział w zebraniach dot. oceny sytuacji uczniów mieszkających w rodzinach zastępczych, przygotowywanie opinii o uczniach),

MOPS (udział w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego - przemoc w rodzinie),

Sąd Rodzinny i Nieletnich (współpraca z kuratorami rodzinnymi),

placówki opiekuńczo- wychowawcze (współpraca z wychowawcami placówek),
Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień (warsztaty dla młodzieży, pomoc w kierowaniu uczniów do placówki, konsultacje, udział w zebraniach, akcje szkolne i pozaszkolne,

Formy pomocy dla uczniów:

- zajęcia o charakterze terapeutycznym (uczniowie mający nauczanie indywidualne, problemy emocjonalne, trudności w nauce),
- zajęcia rewalidacyjne (uczniowie mający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego), pogadanki, rozmowy indywidualne o charakterze wspierającym, motywującym, dyscyplinującym,
- pomoc w kierowaniu do placówek specjalistycznych (uczniowie pełnoletni), udzielanie informacji o poradniach specjalistycznych, współpraca z rodziną ucznia.

Prowadzenie ankiet wśród uczniów klas pierwszych dot. ich sytuacji szkolnej i rodzinnej. Analiza sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów pozwala na objęcie konkretnego ucznia pomocą psychologiczno- pedagogiczną.

Indywidualna praca pedagoga szkolnego z uczniami mającymi specyficzne trudności w uczeniu się: zajęcia korekcyjno- kompensacyjne. Odpowiednio skonstruowany program pozwala na prowadzenie zajęć w taki sposób, aby maksymalnie można było pomóc uczniowi w przezwycięzeniu jego trudności w nauce, w tym trudności emocjonalnych.

Promowanie zdrowego stylu życia

Włączanie młodzieży w uroczystości, imprezy szkolne i zajęcia sportowe, wyjazdy klasowe na wycieczki integracyjne.

Aktywowanie do uczestnictwa w zajęciach alternatywnych wobec zachowań ryzykownych. Uczniowie motywowani są do podejmowania różnych form działalności w szkole (działalność w samorządzie klasowym, szkolnym, w kółkach przedmiotowych, artystycznych, zajęciach sportowych, działalność charytatywna) i poza nią, np.: udział w działaniach i akcjach profilaktycznych organizowanych przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, akcjach ogólnomiejskich, międzyszkolnych konkursach.

Uczniowie szkoły brali udział w konkursach plastycznych organizowanych w szkole i na terenie powiatu inowrocławskiego.

Szkoła podejmuje współpracę z następującymi instytucjami w Inowrocławiu:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Ośrodkiem Wspierania Dziecka i Rodziny,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (spotkania pedagoga w zespołach interdyscyplinarnych),
- Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
- Sądem Rejonowym- Wydział Rodzinny i Nieletnich (kuratorzy zawodowi i społeczni),
- Komendą Powiatową Policji,
- ośrodkami pomocy społecznej.

Szkoła wypracowała strategie mające na celu promocję zdrowego stylu życia, wyeliminowanie bądź ograniczenie zachowań ryzykownych, są to:

- pedagog szkolny, wychowawcy klas prowadzą działalność informacyjną/poradnictwo dla uczniów/ rodziców w zakresie zapobiegania uzależnień,
- zajęcia integracyjne dla uczniów klas pierwszych – prowadzone przez pedagoga i wychowawcę klasy (prowadzone w czasie ferii letnich- lipiec),
- realizacja na godzinach wychowawczych treści dotyczących promocji i ochrony zdrowia, walki z nałogami, profilaktyki w zakresie nieprzystosowania społecznego i uzależnień (nikotynizm, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od gier komputerowych, Internetu),
- zajęcia wspierające dla uczniów (pedagog, wychowawcy klas),
- udzielanie informacji nt. pomocy specjalistycznej dla młodzieży (pomoc poradni psychologiczno- pedagogicznej, innych specjalistów w tym lekarzy psychiatrów),
- współpraca z rodzicami uczniów, instytucjami wspomagającymi pracę szkoły,
- współpraca z pielęgniarką szkolną.

Edukacja prozdrowotna

1. Poradnictwo czynne dla uczniów z problemami zdrowotnymi:

- wady wzroku – kontrole ostrości wzroku, w razie potrzeby kierowanie do lekarza rodzinnego.
- nadciśnienie tętnicze – kontrole ciśnienia tętniczego, interpretacja wyników, kierowanie ucznia z dodatnim testem do lekarza,
- zaburzenia ze strony układu krążenia – omdlenia, zasłabnięcia – kontakt z lekarzem rodzinnym ucznia i rodzicami.

2. Przekazywanie wiedzy o zdrowiu oraz o zasadach i czynnikach ryzyka dla zdrowia:

- palenie tytoniu,
- picie alkoholu,
- stosowanie anaboliów.

3. Kształtowanie umiejętności ułatwiających samokontrolę i redukcję masy ciała:

- indywidualne poradnictwo żywieniowe,
- zwiększenie aktywności fizycznej,
- kontrole masy ciała,
- kierowanie uczniów do lekarza rodzinnego,
- zachęcanie uczniów do poszukiwania własnych rozwiązań edukacji zdrowotnej w leczeniu otyłości lub nadwadze.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt im. Polskich Olimpijczyków w Kruszwicy

1. Opracowanie programów prozdrowotnych:

- Program „Od aktywności do zdrowia”
- Program „Wczesne macierzyństwo”
- Program „Tajemnice seksualności”

- Program „Trzymaj formę” (realizacja ogólnopolskiego programu edukacyjnego)
- 2. Opracowanie planów kół zainteresowań zawierających treści edukacji prozdrowotnej:
  - Koło Sportowe: siłownia, aerobik
  - Koło Turystyki Rowerowej,
  - Koło Plastyczne,
  - Koło Muzyczne,
  - Koło Teatralne,
  - Koło Kulinarne,
  - Koło Olimpijskie,
  - ZHP.
- 2. W ramach obowiązujących w MOW programów: wychowawczego i profilaktyczno - resocjalizacyjnego pracownicy Ośrodka wraz z wychowankami:
  - organizują zajęcia edukacyjne, wychowawcze oraz warsztaty dot. promowania aktywnego i zdrowego stylu życia, zachowań prozdrowotnych, udzielania pierwszej pomocy, profilaktyki uzależnień, zagadnień związanych ze zdrowiem psychicznym, przemocy i agresji, radzenia sobie z emocjami, komunikacji interpersonalnej (np. warsztaty „Stop agresji i przemocy”, warsztaty „Ku samodzielności”),
  - organizują konkursy szkolne o tematyce prozdrowotnej,
  - biorą udział w kampaniach, akcjach oraz konkursach o tematyce prozdrowotnej,
  - prowadzą zajęcia socjoterapeutyczne, terapię logopedyczną, terapię psychologiczną oraz zajęcia sportowe,
  - organizują pedagogizację rodziców (forma: rozmowy indywidualne).

Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu

- a) Prowadzenie zajęć w pracowniach specjalistycznych EEG Biofeedback, Tomatis, Integracja Sensoryczna dla uczniów zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.
  - b) Zajęcia socjoterapeutyczne, na których uczniowie uczą się tolerancji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz poszerzają kompetencje społeczne.
  - c) Grupa Wsparcia „Spotkajmy się” - spotkania dla rodziców niepełnosprawnych dzieci umożliwiające odreagowanie napięć związanych z niepełnosprawnością dziecka, kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich zapobiegających zaburzeniom psychicznym. Podczas tych spotkań rodzice uczą się radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.
- a) Doraźne rozmowy z rodzicami i uczniami prowadzone przez psychologów szkolnych i pedagogów.
  - b) Działalność profilaktyczna w ramach Szkolnego Zespołu Profilaktycznego w zakresie zapobiegania stosowaniu używek.

- c) Regularne rozmowy z uczniami przeprowadzane przez pielęgniarkę szkolną.
- d) „Wychowanie do życia w rodzinie” przedmiot prowadzony przez psychologa szkolnego. Podczas zajęć uczniowie uczą się właściwego podejmowania ról w społeczeństwie, radzenie sobie z problemami związanymi z okresem dojrzewania, depresją młodzieńczą, a także poporodową.
- e) Prowadzenie terapii psychologicznej i pedagogicznej uczniów i rodziców (depresja, fobia szkolna, schizofrenia, zaburzenia odżywiania, zaburzenia osobowości, niepełnosprawność intelektualna, cyklofrenie, FAS).
- f) Organizowanie Festynu Integracyjnego dla osób niepełnosprawnych.
- g) Wycieczki szkolne połączone z warsztatami socjoterapeutycznymi.
- h) Rozpowszechnianie przez nauczycieli wychowania fizycznego wiedzy na temat rozładowywania napięć emocjonalnych poprzez aktywność fizyczną.

III Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Inowrocławiu

1. Szkolny Program Prozdrowotny 2016/2017
1. Warsztaty prowadzone przez specjalistów Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień:
  - „Mechanizmy wchodzenia w środki psychoaktywne, podstawowa wiedza w tym zakresie”,
  - „Zjawisko przemocy rówieśniczej” – problemy emocjonalne,
  - „Depresja młodzieńcza” ,
  - „Propagowanie zdrowego trybu życia” .
2. Szkolenia prowadzone przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną
  - „Preorientacja zawodowa”,
  - „Jak budować drogę do kariery zawodowej”.
3. Diagnostyka psychologiczno-pedagogiczna odbywa się poprzez współpracę pracowników – nauczyciele, dyrekcja, rodzice, uczniowie ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień.
4. Zajęcia psychoedukacyjne:
  - „Bezpieczeństwo młodzieży a środki psychoaktywne” – przy współpracy ze Strażą Miejską w Inowrocławiu,
  - „Jak radzić sobie ze stresem”,
  - „Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów dotyczących swojego zdrowia”,
  - „Propagowanie zdrowego stylu życia wolnego od nałogów”,
  - „Dbałość o zdrowie psychiczne – emocje, umiejętność rozpoznawania własnych uczuć, radzenia z problemami”.
5. Terapia młodzieży realizowana jest przez specjalistów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień oraz w Innych placówkach, w zależności od potrzeb.
6. Porady indywidualne prowadzone są systemem ciągłym, dostosowane do potrzeb uczniów, prowadzone są przez pielęgniarkę, nauczycieli i pedagoga szkolnego.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Inowrocławiu

Opracowanie i wdrożenie do realizacji programów prozdrowotnych dot. : profilaktyki zaburzeń emocjonalnych, cyberprzemocy, uzależnienia od alkoholu, uzależnienia od narkotyków, w tym „dopalaczy” - cała społeczność szkoły.

Organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów, realizowanych przez pracowników współpracującego ze szkołą Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu na temat: zapobiegania zażywaniu „dopalaczy” - dla 94 uczniów (3 klasy), profilaktyki uzależnienia od alkoholu – dla 102 uczniów(wszystkie klasy drugie)

Udział uczniów w konferencjach na terenie miasta: „Cyberprzemoc, narkotyki. Czy można ich uniknąć?”; „Dopalacze – pochłaniacze życia” (2 klasy), oraz w konferencji „Onko–dzień” dla wszystkich dziewcząt ze szkoły (11 uczennic)

Terapia pozaszkolna z powodu uzależnień, zaburzeń emocjonalnych, problemów osobistych uczniów - dla 5 uczniów.

Obchody Światowego Dnia Rzucenia Palenia, Światowego Dnia AIDS, Dnia bez papierosa, Dnia Walki z Otyłością, propagowanie zdrowego stylu życia poprzez udział uczniów w Olimpiadzie Promocji Zdrowego Stylu Życia – dla ogółu uczniów.

Pielęgniarka szkolna prowadzi działania na rzecz ochrony zdrowia z zakresu higieny osobistej uczniów, racjonalnego odżywiania się, zapobiegania wadom postawy u młodzieży (prowadzi bilanse uczniów, analizuje karty zdrowia uczniów).

Udział uczniów w akcjach profilaktycznych na terenie miasta: „Pozory mylą, dowód nie” - dla 10 uczniów oraz rodziców uczniów wszystkich klas, „Hejtujemy dopalacze” - dla 57 uczniów, spotkanie z autorem książki „Komputerowy ćpun” poświęconej uzależnieniu od komputera, „Wolni od dopalaczy-kreatywni w życiu” - dla 18 uczniów.

Prowadzenie zajęć dla uczniów z zakresu profilaktyki: nikotynizmu – dla 29 uczniów, uzależnienia od alkoholu – dla 42 uczniów , środków psychoaktywnych, w tym dopalaczy – dla 106 uczniów i kilkunastu rodziców, oraz dla całego grona pedagogicznego, przemocy/ cyberprzemocy, zaburzeń emocjonalnych .

Indywidualna opieka pedagogiczna wobec uczniów z problemami uzależnień, osobistymi, rodzinnymi, zdrowotnymi, zaburzeniami emocjonalnymi – według potrzeb.

Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Żeromskiego w Inowrocławiu

1. Rajd szlakiem Kapitana Cymśa organizowany przez PTTK-wrzesień 2016
2. Festyn rekreacyjny podczas grilla w Solankach dla nowoprzyjętych słuchaczy organizowany na wolnym powietrzu przez P. Beatę Gazińską - 28.09.2016 r.
3. Spotkanie dla gimnazjalistów dotyczące „Autoprezentacji” prowadzone przez panie z MCK-10.10.2016 r.
4. Edukacja dotycząca diety zdrowego żywienia –udział słuchaczy w festiwalu Dyni organizowanym przez ZSP nr 2 – 13.10.2016 r.
5. Edukacja prozdrowotna poprzez informacje zamieszczane w gablotach na terenie szkoły.
- zadbaj o zdrowie stosuj przyprawy rozgrzewające jesienią i zimą: imbir, kardamon, cynamon, goździki – listopad 2016,

- jak ustrzec się przed przeziębieniem i grypą zastosuj sposoby prababci: czarny bez zamiast aspiryny – listopad 2016,
- stosuj zioła wspomagające wątrobę i jelita: kuklik, ostropest, pokrzywę – marzec 2017,
- jak skutecznie walczyć z chorobami cywilizacyjnymi- może nordic walking co wpłynie na sylwetkę i poprawę odporności,
- zamiast środków uspokajających stosuj relaksację lub ćwiczenia Qigong – luty 2017.
- 6. Spotkanie z przedstawicielami MCK dotyczące „Autoprezentacji”- 1010.2016 r.
- 7. Z okazji światowego Dnia Walki z AIDS spotkanie dotyczące uzależnień z przedstawicielami z Flandrii.
- 8. Dwie pogadanki policji dotyczące profilaktyki uzależnień i przestępczości nieletnich dla gimnazjum.
- 9. Spotkanie dotyczące Autoagresji z przedstawicielami Flandrii dla gimnazjalistów marzec 2017.
- 10. W ramach akcji zima „ Radzenie sobie ze stresem” spotkanie dla gimnazjalistów – Flandria.
- 11. Spotkanie z gimnazjalistami dotyczące uzależnień – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – listopad 2017.

Cały rok kształtowane są postawy prozdrowotne słuchaczy i pracowników poprzez konsultacje indywidualne i spotkania grupowe w bibliotece szkolnej ze specjalistą kinezy profilaktyki i bibliotekarzem szkolnym panią Beatą Gazińską.

Młodzieżowy Dom Kultury im. Janusza Korczaka w Inowrocławiu

1. **ZADANIA OGÓLNE** realizowane są głównie przez:
  - 1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia.
  - 1.2. Rozwijanie u uczestników zajęć wiedzy, umiejętności i zdolności do podejmowania decyzji oraz dokonywania właściwych wyborów w sprawach zdrowia;
  - 1.3. Przekazywanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia.
  - 1.4. Kształtowanie umiejętności dbania o swoje zdrowie;
  - 1.5. Stworzenie warunków do kształtowania zdrowia i bezpieczeństwa w różnych sytuacjach;
  - 1.6. Uświadomienie korzyści wynikających z aktywności fizycznej;
  - 1.7. Uświadomienie związku między sposobem żywienia, a zdrowiem;
  - 1.8. Uświadomienie zagrożeń dla zdrowia w różnych sytuacjach;
  - 1.9. Kształtowanie właściwych zachowań wynikających z kontaktów z innymi.
2. **ZADANIA SZCZEGÓŁOWE** podejmowane są w sześciu kategoriach:
  - 2.1. ŻYWNOSĆ I ŻYWIENIE,
  - 2.2. HIGIENA OSOBISTA I ZDROWIE WŁASNEGO CIAŁA,
  - 2.3. UMIEJĘTNOŚĆ ODMAWIANIA I DOKONYWANIA WŁAŚCIWYCH WYBORÓW
  - 2.4. BEZPIECZEŃSTWO
  - 2.5. W PRZYJAŹNI Z INNYMI
  - 2.6. EKOLOGIA,

Ad. 2.1. ŻYWNOSĆ I ŻYWIENIE

- Pogłębienie wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania się;
- Uświadomienie wartości odżywczych warzyw i owoców;
- Rozumienie potrzeby zachowania higieny podczas posiłków
- Rozumienie konieczności zdrowego odżywiania się;
- Zachęcanie do spożywania zdrowych posiłków.

Ad. 2.2. HIGIENA OSOBISTA I ZDROWIE WŁASNEGO CIAŁA.

- Kształtowanie nawyków higienicznych;
- Pogłębianie wiedzy na temat higieny własnej, otoczenia oraz środków czystości;
- Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za czystość i estetykę;
- Dostarczanie wiedzy na temat budowy i funkcjonowania własnego organizmu;
- Uświadomienie niekorzystnego wpływu hałasu na zdrowie;
- Uświadomienie znaczenia właściwej długości snu dla organizmu;
- Rozumienie zachowania odpowiedniej postawy ciała podczas pracy i wypoczynku;
- Rozumienie potrzeby porządkowania/sprzątania miejsca pracy i zabawy;
- Rozumienie potrzeby dostosowania ubioru do pogody.

Ad. 2.3. UMIEJĘTNOŚĆ ODMAWIANIA I DOKONYWANIA WŁAŚCIWYCH WYBORÓW

- Dostarczenie wiedzy o środkach uzależniających;
- Uświadomienie konsekwencji kryjących się przy sięganiu po środki uzależniające;
- Kształtowanie postaw asertywnych;
- Kształtowanie umiejętności podejmowania właściwych decyzji i rozwiązywania problemów;
- Dostarczanie wiedzy o prawach dzieci i młodzieży.

Ad. 2.4. BEZPIECZEŃSTWO

- Pogłębienie wiedzy na temat bezpiecznego zachowania się na drodze, podczas zajęć, gier oraz zabaw ruchowych;
- Przekazanie wiadomości na temat bezpiecznego posługiwania się urządzeniami, pomocami dydaktycznymi, sprzętem elektrycznym, itp.;
- Zapoznanie ze sposobami zachowania się w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia;
- Uświadomienie, że szybka informacja ratuje życie.

Ad. 2.5. W PRZYJAŹNI Z INNYMI

- Rozwijanie umiejętności budowania udanych relacji z rówieśnikami i dorosłymi oraz osobami niepełnosprawnymi;
- Kształtowanie postaw empatycznych;
- Kształtowanie umiejętności współpracy, tolerancji i akceptacji potrzeb innych.

Ad. 2.6. EKOLOGIA

- Dostarczenie wiedzy na temat ochrony środowiska;
- Uświadomienie konsekwencji nadmiernej eksploatacji przyrody;
- Kształtowanie postaw proekologicznych;
- Wykorzystanie surowców wtórnych.

III. Utworzenie ośrodków egzaminacyjnych

- 1) Określenie szkół, w których utworzono ośrodki:
  - Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II w Inowrocławiu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego w Inowrocławiu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy, Centrum Kształcenia Praktycznego w Inowrocławiu.
- 2) Rozpoznanie potrzeb materialnych ośrodków:
  - 9 494,32 zł - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy: zakup komputerów i akcesoriów komputerowych do wyposażenia stanowisk egzaminacyjnych dla Ośrodka egzaminacyjnego, kuchenki gazowo-elektrycznej, telewizora,
  - Centrum Kształcenia Praktycznego w Inowrocławiu: w ramach wydatków na pomoce dydaktyczne wyposażono stanowiska egzaminacyjne do egzaminów kwalifikacyjnych w ściągacze do tarcz, mierniki, głębokościomierz – 2 490,30 zł.

IV. Zinstytucjonalizowanie współpracy z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego – w trakcie realizacji

Współpraca z podmiotami i pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu. Systematyczne ustalanie zawodów deficytowych na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu. Określenie zasad współpracy w ramach praktycznej nauki zawodu (harmonogram praktyk, umowa, liczba praktykantów, czas pracy, zakres obowiązków i uprawnień).

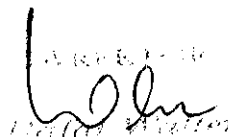
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu udziela uczniom pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowania kształcenia i kariery zawodowej. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszą się warsztaty dotyczące wyboru zawodu i ścieżki kształcenia dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz warsztaty „Szukam pracy” dla młodzieży ponadgimnazjalnej. W 2016 r. w warsztatach tego typu wzięło udział 773 uczniów. Dla rodziców uczniów jednego z gimnazjów przeprowadzono prelekcję na temat „Jak wspomagać dziecko w wyborze zawodu?” Ponadto pracownicy poradni zaproszeni byli do udziału w targach edukacyjnych organizowanych w gimnazjach.

Podsumowanie.

Należy stwierdzić, iż strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi

zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. Opracowana Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 pozwoliła na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych.

Z analizy powyższego materiału wynika, że działania podejmowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych na terenie powiatu inowrocławskiego poprzez różne instytucje publiczne, pozarządowe przyczyniają się do zmniejszenia zjawisk wykluczenia społecznego i wzmocnienia rodzin, co sprzyja ograniczeniu zjawiska bezrobocia oraz wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych, a przez to, do spełnienia misji strategii.

A handwritten signature in black ink is centered on the page. Above the signature, the text "Urząd Powiatowy" is printed in a small, light font. Below the signature, the text "Inowrocław" is printed in a similar font.